

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čepovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Cene inseratom: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrt strani din 500,—, 1/8 strani
din 250,—, 1/16 strani din 125,—
Mali oglasi vsaka beseda din 1,—

Vojna na zapadu

Kakor smo poročali v zadnji številki, so se spustili Nemci 9. maja v najsrdečjšo ofenzivo z dvema milijonoma vojakov od Maginotove črte na jugu do Severnega morja. Njihova v najbolj modernimi probojnimi pripomočki opremljena napadalna vojska je bila od začetka navala razdeljena na štiri armade, katere hočemo označiti z rimskimi številkami (I., II., III. in IV.) od juga proti severu.

Naše zadnje vojno poročilo je obsegalo celotni vdor štirih nemških armad v Holandijo (armada IV.), v Belgijo (armada III.), v Luksemburg (II.) in vznemirjevalni napad na Maginotovo črto med rekama Mozela in Ren je vršila armada I.

Nizozemska se vdala

Nevzdržno stanje radi presekanja

Nizozemski (Holandiji) se je koj ob pričetku vdora slabo godilo. Nizozemec ni pravi vojak in tudi ni verjel, da bi bil sploh kdaj napaden. Holanci so se postavili v bran z desetimi divizijami (70 do 77 tisoč mož) in zaupajoč utrdbam ter umetno poplavljenemu ozemlju.

Holandsko obrambo so spravili Nemci koj spočetka v največjo zmedo s številnimi padalci, ki so neprestano zasedali nizozemska obmorska letališča.

Padalci so omogočili nemškim motoriziranim oddelkom in celotni IV. armadi, da je 14. maja presekala z zavzetjem važnega nizozemskega obmorskega mesta Rotterdam vso Holandijo na dva dela in odrezala severni del od južnega.

Preselitev vlade in kraljevske rodbine

Pri tolikih, tako naglih in odločilnih uspehih ni preostajalo nizozemski vladi in kraljevske rodbine drugega, kot da sta se preselili 13. maja zvečer v London v zadnjem trenutku, ker sicer bi bila ujeta kraljica Viljemina z vladno vred. Iz Londona je izdala kraljica 14. maja holandskemu narodu proglas, ki se glasi: »Ko se je pokazalo, da jaz in moja vlada ne moreva svobodno nadaljevati svojih poslov na Holandskem, smo sprejeli težak, toda potreben sklep, da prenesemo svoj sedež izven mej države. Ta prenos bo ostal v veljavi samo, dokler bo to neobhodno potrebno. Čim bo to mogoče, se bomo vrnili na Nizozemsko. Holandska vlada se noče predati, zato holandsko ozemlje, ki je pod našo oblastjo tako v Evropi kakor tudi v Vzhodni in Zapadni Holandski Indiji ostane še nadalje samostojna država, ki ima pravico, da odloča v skladu z zavezniki vlada. V ozemljih, ki so jih zasedli Nemci, naj krajevne oblasti store vse, kar je v korist prebivalstvu, in naj pomagajo vzdrževati red. Ponovno so že Nizozemsko doletele nesreče, kakršna je sedanja, toda vedno je Nizozemska zopet vstala. To se bo tudi sedaj zgodilo.

Nizozemci, ne obupajte! Naj živi Nizozemska!«

Predaja in še nadaljnji odpor

Ker je postal položaj radi zgoraj omenjenega presekanja Holandske po Nemcih dne 14. maja nevzdržen, je razglasil vrhovni poveljnik holandske vojske general Winkelman predajo oborožene sile, da obvaruje deželo pred popolnim upuščanjem in civilno prebivalstvo pred uničenjem. Winkelmanovemu povelju o predaji se ni pokorila nizozemska pokrajina Zeeland, to je otočje v ustju velikih rek Ren in Meuse. Ta pokrajina se je odločila za nadaljevanje odpora. Nekateri nizozemski oddelki so prešli iz južne Nizozemske v Belgijo in bodo tam tvorili novo nizozemsko vojaško silo. Prostovoljna predaja velja samo za holandsko vojsko na kopnem, ne pa za vojno mornarico in letalstvo, ki se bosta borila naprej na strani zaveznikov. Tudi holandska vlada, ki je sedaj v Londonu, bo nadaljevala vojno z Nemčijo.

Belgija v obrambi

Na belgijsko ozemlje, katerega brani okrog 22 divizij Belgijcev — leta 1914. je imela Belgija 117.000 mož pod orožjem, danes morda 600 do 700 tisoč mož — je vpadla III. nemška armada in je bliskovito napredovala z delnim zavzetjem utrdb okrog mesta Liegea in s prehodi preko Albertovega prekopa.

Z mestom Liege so se polastili Nemci važnega oporišča

Belgijsko mesto Liege z utrjeno okolico je ena najvažnejših vojaških postojank in središče belgijske težke industrije.

Že leta 1914. je bila Belgija napadena ravno pri tej točki v začetku avgusta. Trdnjava je takrat padla 7. avgusta. Tokrat je potrebovala nemška vojska za delno zavzetje trdnjavskega pasu okrog Liege štiri dni, in sicer od 9. do 13. maja. Vendar pa Nemci niso zavzeli vseh utrdb okrog mesta, pač pa so jih nekaj obšli. Zavzeli so pa mesto, katero so nekaj dni razne še nezavzete belgijske postojanke obstreljevale s težkimi topovi.

Zavzeto mesto Liege z 200.000 prebivalci ima največji pomen tudi kot središče belgijske težke industrije in v trgovskem oziru. V okolici mesta so znameniti premogovniki in ravno zaradi tega se je razvila tamkaj belgijska težka, predvsem kovinarska industrija. V Liege so velike tovarne orožja, železniških vagonov, lokomotiv ter razne industrije za pridobivanje jekla in cinka. Dalje je okolica mesta bogata na tvornicah, katere izdelujejo čokolado, milo, papir, usnje, predelujejo kavčuk ter proizvajajo razne dele za elektroindustrijo.

V lieških tvornicah je bilo doslej zaposlenih 2250 jugoslovanskih delavcev, večinoma Hrvatov.

Po svetovni vojni je dobilo mesto Liege velik trgovski pomen, ker leži ob reki Meusi in

je po Albertovem prekoku zvezano naravnost z mestom Anvers, ki je najpomembnejše belgijsko pristanišče ob Severnem morju.

Vojaški in trgovski pomen Albertovega prekopa

V prvih dneh vojne na zapadu je bil imenovan poleg trdnjavskega mesta Liegea največkrat Albertov prekop. Ta prekop je bil za Belgijo v vojaškem in trgovskem oziru velikega pomena. Vzdolž prekopa, ki veže mesto Liege s pristaniščem Anvers, je cela vrsta utrdb. Prekop, katerega so začeli graditi pred devetimi leti in je bil lani izročen prometu, je bil glede napada velika ovira. Dolg je 126 kilometrov, mestoma širok 70 metrov, globok 5 metrov. Plovejo po njem lahko težje trgovske ladje. Albertov prekop je stal tri in pol milijarde din in je bil zaradi živahnega prometa s trgovskimi ladjami za Belgijo mogočno oporišče trgovine, ker je skrajšal trgovsko pot od Anversa do Porenja za polovico.

Nauk iz zavzetja omenjenih utrdb

Vojaški krogi pripisujejo zavzetju utrdb pri Liegeu in ob Albertovem prekoku velik pomen. Strokovnjaki celo trdijo, da je postala s tem zavzetjem dvomljiva nedotakljivost francoske Maginotove utrjene črte. Doprinesen je dokaz, da je vsaka utrdba s primeranim vojaškim napadom zavzeta.

Prodiranje Nemcev iz hitro zasedenega Luksemburga

Pri zadnjem navalu Nemcev je bila mala kneževina Luksemburg kaj hitro zasedena od napadalcev, in sicer od II. nemške armade.

Dve oklopni nemški diviziji sta nato vdrli ob reki Mozeli čez Luksemburg v Ardene. Za motoriziranimi oddelki so nastopile močne pehotne kolone in topništvo. Te kolone so potisnile pred seboj čete belgijskih ardenskih lovcev, ki so bili ojačeni s francosko konjenico. Drugi nemški armadi je uspelo, da je prodrla preko Luksemburga na francosko ozemlje in tam zasedla važno postojanko Sedan — to mesto leži pred glavnimi utrdbami Maginotove črte, ki teče zapadno od mesta — ob reki Meuse in je raztegnila prodor celo do mesteca Longwy.

Položaj 14. maja zvečer

O položaju na zapadnem bojišču 14. maja zvečer pravi italijansko poročilo, da so bile vse do tega večera opisane strahovite borbe stvarno le spopadi prednjih oddelkov, ki so bili vsekakor veliki in so obsegali mestoma po cele divizije. Od 14. maja naprej pa se je vnela silna bitka ob reki Meusi od Namura v Belgiji do Sedana in južno od Longwya do Montella.

Ker so se Belgijci iz sprednjih postojank v redu umaknili, je bilo omenjenega večera

vidno, da se bo belgijska armada z angleškimi na pomoč poslanimi divizijami spustila v isti bojni črti kakor Francozi v odločilno bitko od Namurja preko Louvaina do pristanišča Anvers ob Severnem morju.

Radi resnega odpora belgijske vojske se je odločila tudi belgijska vlada, da ostane zaenkrat še v prestolnem mestu Bruselj. Za zaščito osrednjih mestnih okrajev so bili izdani posebni ukrepi, tako da bi zamogli motorizirani oddelki belgijske vojske takoj nastopiti proti nemškemu padalcem, če bi skušali vdreti v mesto.

Letala in tanki pripomogli Nemcem do napredovanj

Nemci na zgoraj omenjeni črti napadov niso zaustavili, ampak so jih koj nadaljevali z vso silovitostjo letalskih in motoriziranih sil.

Vojaški strokovnjaki pravijo, da je postal nemški sunek na zapad sedmi dan po vdoru podoben velikanskim kleščam. Ena stran teh klešč skuša zagrabiti in okleniti zavezniško vojsko od severa v prostorih pri Anversu, druga pa napenja vse sile, da bi se zagrizla v osrčje zavezniških armad pri Sedan v Franciji s ciljem — Pariz.

V ofenzivi na zapadu se poslužujejo Nemci istega napadalnega načina kot na Poljskem. Oklopne divizije divjajo kar naprej brez ozira na desno ter levo kritje in na zaledje. Tankom pripravljajo pot ogromno število letal z bombardiranjem vseh vojaških naprav ter zbirališč. Od letalstva podpirane oklopne divizije se zaganjajo neprestano v silovitih sunkih proti fronti in iščejo slabejša mesta za proboj. Ko zadenejo in prebijejo najbolj rahle točke, se spustijo v ta manj odporna mesta cele kolone tankov, ki se po prebitju skozi utrdbe razprosto in razletijo po sovražnem ozemlju kakor velikanska pahljača, ki pa drvi proti skupnemu cilju. Na ta način napadene in izenačene nasprotno čete so namah med dvema ognjema in v zmedu. Oklopnim oddelkom, ki so večkrat daleč naprej in osamljeni, sledita pehota ter topništvo, da končnoveljavno zavzameta in zasedeta po tankih napadeno, razrahljano in kar se tiče vojaških naprav razbito ter uničeno ozemlje.

Opisani način prebijanja utrjenih obrambnih črt je prinesel Nemcem doslej vse zmage na Poljskem in na zapadu.

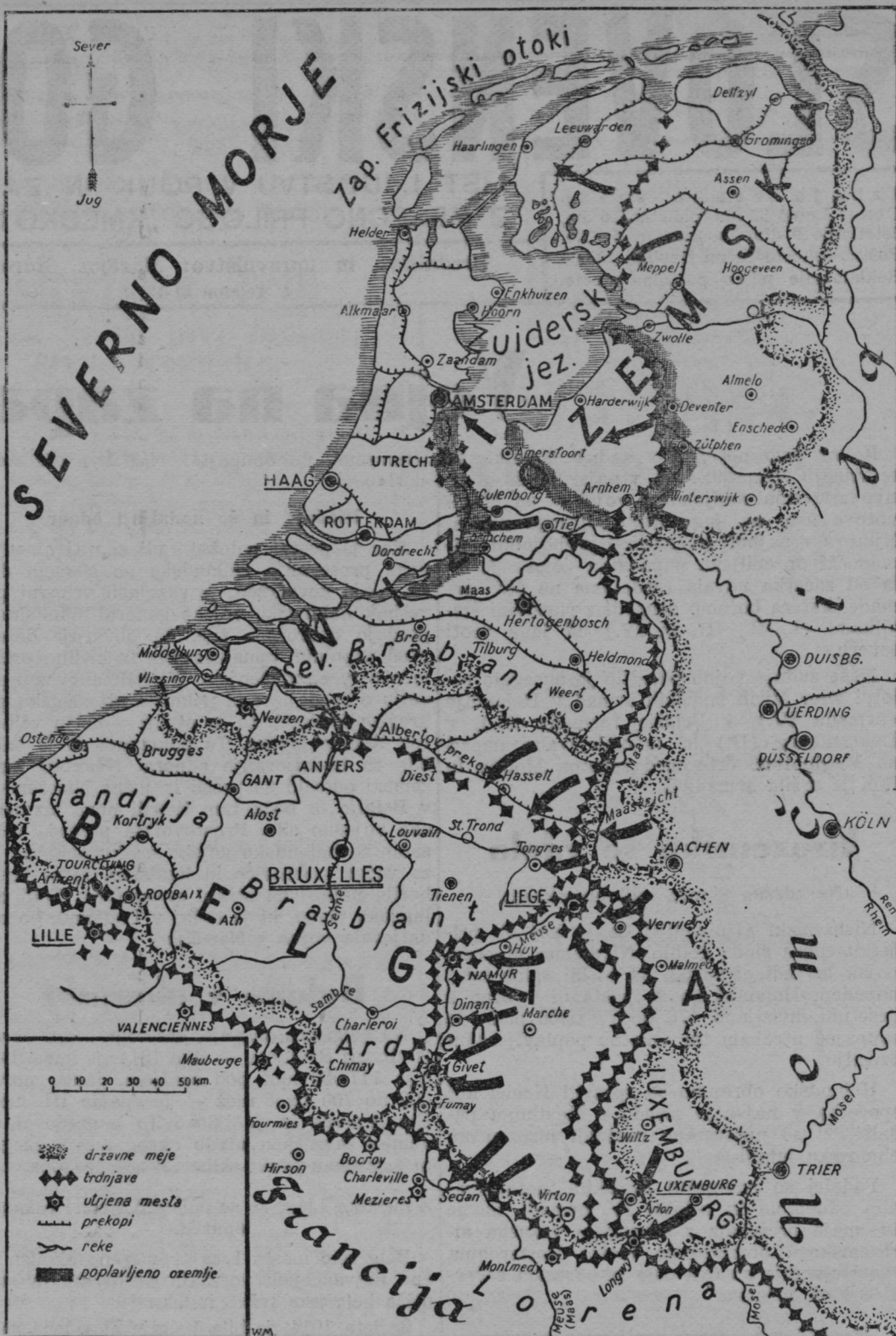
Tudi holandska pokrajina Zeeland se predala

V našem današnjem opisu vojnih dogodkov na zapadu smo poudarili, da holandska pokrajina Zeeland ni sledila predajnemu pozivu holandskega vrhovnega poveljnika generala Winkelmanna, ampak se je postavila Nemcem po robu. Pritisk nemških probojnih sil pa je bil do 18. maja tako silovit, da so v znatni manjšini se boreči Holanci ponudili predajo Nemcem in je bila s tem v dobrih sedmih dneh zavojevana in zasedena vsa Holandija. — Kancler Hitler je imenoval za komisarja v zasedenih holandskih pokrajinah Sais-Inquarta, bivšega avstrijskega ministra.

Umik na belgijski obrambni črti

Istočasno in na isti način kot pri Sedanu so napadle nemške vojne sile tudi belgijsko obrambno črto od Sedana do Namurja in preko Louvaina do Anversa ob morju. Nemški pritisk z veliko premočjo je bil na to črto tako močan, da so se morale francoske, belgijske in angleške čete umakniti ter zapustiti sovražniku važne ter utrjene postojanke pri Namurju ter Luovainu. Trdnjava Namur in trdnjavski pas pri Liegeu se še junaško branita.

S padcem teh mest je postala tudi obramba belgijske prestolnice Bruslja brezpredmetna. Nemške čete so vkorakale v Bruselj dne 17. maja popoldne. Belgijska vlada je prenesla dan poprej svojo sedež iz Bruslja v ob-

morsko mesto Ostende in od tam v Dunkerque.

Tri belgijska okrožja, ki so spadala pred svetovno vojno k Nemčiji, so bila sedaj z dekretom kanclerja Hitlerja zopet združena z rajhom.

Vdor Nemcev pri Sedan

Na pravkar opisani napadalni način je uspelo Nemcem, da so se 17. maja prebili z najmočnejšimi motoriziranimi oddelki pri Sedanu 100 km na široko skozi tako zvano Daldierjevo francosko obrambno črto, ki je sosedna Maginotove, a znatno slabša. Gradili so jo samo 12 mesecev kot kritje za belgijsko mejo. Nemško vojno poročilo pravi, da so zajeli pri tem prebitju 12.000 Francozov z dvema generaloma. Zaplenili so veliko število topov in precej vojnega materiala.

Nemci so nadaljevali nato s tanki pohod v obliki »žepa«. Ta žep se opira na severu na reko Sambre, na jugu pa na pokrajino severno od Rethela (mesto leži na sredi med Sedanom in Reimsom) in zahodno od Sedana.

Težišče glavnih bojev je bilo 18. maja na ozemlju, katerega so zavzele nemške oklopne

divizije med reko Sambre ter mestoma Rethel in Sedan. Nemci so poročali za ta dan napredovanje v okolici važnega prometnega križišča Hirson in nekoliko bolj južno pri Vervinsu. Glavni spopadi so bili v okolici Hirsona, kjer so poskušali Nemci razširiti svoj položaj proti severu do francoske obale, da bi na ta način odrezali vse zavezniške čete, ki se bore v Belgiji. Zavezniki so se odločili v Belgiji za umik, da bi strnili vse sile na francoskem bojišču. Vsa francoska prizadevanja so se usmerila v en cilj: onemogočiti nadaljnje nemško napredovanje v tej smeri. Francosko obrambo na tem nevarnem mestu vodi general Giraud, ki ima velike sposobnosti ter mnogo izkustev in uživa vojaški ugled med Francozi in Angleži.

Predsednik republike Lebrun je z dekretom dne 19. maja imenoval za vrhovnega poveljnika namesto Gamelina 72 letnega maršala Weyganda, ki je bil doslej poveljnik zavezniške armade v maloazijski Siriji. Novi vrhovni poveljnik, ki je dober katoličan, se je proslavil med svetovno vojno in po vojni v borbi poljskih čet proti boljševikom.

Neodločno kolebanje pred odločitvijo v veliki bitki v Franciji

Pri prodiranju v severno Francijo so spremenili Nemci dvakrat smer, vendar pa je ostala napadalna silovitost še vedno ista. Ta silovitost bo ponehala ali se oblačila, ko bodo osamljene motorizirane nemške čete povečale s svojim prodiranjem razdaljo od svojih oporišč za preskrbo z bencinom in strelivom. Najnovejši nemški napad zapadno od St. Quentin ima za cilj, da dosežejo nemški oddelki čez Arras in Calais morje in se polaste Rokavskega preliva med Francijo in Anglijo. Ti oddelki upajo, da bodo odsekali francosko armado od angleških in belgijskih čet.

Belgijci pa, ki tudi razpolagajo z odličnimi motoriziranimi enotami, so zavzeli z največjo naglico nove postojanke. Belgijci se gibljejo v smer, da bi preprečili Nemcem vdor do morja, odkar so se spustili Nemci v napad pri Sedan. Nemci se trudijo, da bi prišli do morja, tudi zato, da bi z zavzetjem morske ožine med Anglijo in Francijo ti dve državi ločili in jima s tem otežkočili prevoz z ene strani na drugo. To bi bil tudi zelo hud udarec za zaveznike. Nemci pa imajo velike težkoče, da pripeljejo svojo pehoto v že prej omenjeni »žep«, katerega so ustvarili s tanki. Načrt novega vrhovnega poveljnika zavezniških sil Weyganda bi utegnil priti do izraza s prese-

netljivo hitrostjo. Dokler se položaj stalno spreminja, je težko izvesti protinapad večjega obsega. Prišel pa bo trenutek, ko bo po francoski sodbi začel pojmajati nemški napad radi izčrpanosti in radi tega, ker se ne bo mogel več oskrbovati s pogonsko silo za svoje številne motorizirane divizije. V zvezi s tem je še treba poudariti, da imajo Nemci na razpolago samo dve železniški progi, kar je pa vsekakor premalo za učinkovito in zadostno oskrbo čet.

Prihajajo pa tudi poročila z zapadnega bojišča, da so v ponedeljek Nemci poskusili tudi napad na pravo Maginotovo črto, vendar pa brez večjega uspeha.

Mirno kri in odprte oči!

Borba, ki se sedaj vodi v Evropi s sredstvi diplomacije in z uničevalnim orožjem, je borba za obstoj narodov in držav. V borbi zmaga in ostane to, kar je krepko in močno in zato tudi življenja sposobno. Kar pa je kilavo in slabo, se ne more vzdržati. Narodu daje moč ne samo gmotna sila, marveč predvsem duh. Duh je, ki oživlja in okreplja, ki daje življenjskost in moč. Narod, čigar vrhovno geslo in vodilo je: »Mi hočemo živeti!« — tak narod živi iz duha. Tak narod ne more propasti, ker ga vzdržuje samozavest. Narod, ki zgubi zavest svoje samobitnosti in pomenljivosti, se sam obsodi na smrt ter si koplje grob. Tak je nauk zgodovine.

Zgodovina daje našemu narodu spričevanje, da se je vedno zavedal svoje samobitnosti in posebne naloge, izvršljive na ozemlju, ki mu ga je naklonila božja previdnost. Iz te trdne podlage je izvajal samozavestni zaključek: Kot narod imam prirodno pravico do obstoja, ki mi je ne sme nihče kratiti. Ta zavest je vedno spremljala naš narod ter mu dajala tisto življenjsko žilavost, ki ga je ohranila pri življenju. Po številu in gmotni sili močnejša plemena, ki so kot sosedi obkroževala njegovo ozemlje ter ga ogrožala, so propadla brez sledu. Slovenski narod pa je vztrajal in ostal.

Slovensko ljudstvo ni bilo čreda brez pastirja, ki drvi in beži tja, kamor jo poženejo. Imelo je vedno svoje pastirje, sinove iz svojih vrst, ki so ga bodrili in hrabril ter mu kazali življenjsko pot. Četudi je moralo naše ljudstvo služiti tujim političnim gospodarjem, vendar se ni navzelo suženjskega duha. To pa je treba priznati, da je večstoletna pod-

rejenost tujenarodni državni misli vzgojila v nekem delu našega ljudstva nekako slabičnost in neodločnost ter sprejemljivost za vplive od strani tujcev, naj se ti vršijo v obliki groženj ali pa obljub. Je to sicer velika manjšina med našim ljudstvom, toda pri številčno tako malem narodu, kakršen je naš, se tak pojav ne sme omalovaževati.

Tako razpoloženje ni nikdar dobro, v sedanjih časih pa, ko se odločuje usoda narodov morda za stoletja, je prav škodljivo. Le tak narod, ki je notranje močan, močan v duhu in volji, bo ostal in zmagal. Kdor tega samozaupanja nima, marveč v slabotnosti ždi križem rok, se ne bo obdržal. Ni treba nobene malodušnosti spričo naše maloštevilnosti. So mali narodi na svetu, ki jih gledamo z občudovanjem, kako branijo svoj obstoj, svojo svobodo in neodvisnost. Začasno se te pravice lahko potepajo od silnejšega, toda zopet bodo vstale izpod nog tlačiteljev, ker so neumrljive. Sicer pa nismo tako maloštevilni, saj stojijo z nami na braniku domovine in države bratje Srbi in Hrvatje.

Iz te samozavesti in duhovne pripravljenosti, ki jo moramo neprestano vlivati v srce in voljo vsakega posameznika iz našega ljudstva, izvira to, kar smo zapisali v naslovu in kar nam je vsak dan potrebno kot vsakdanji kruh: mirna kri! In še nekaj je potrebno: odprte oči. Odprte oči za vse, kar se godi v svetu, okoli nas in med nami. Tuja propaganda dela danes med vsemi narodi. Biti na oprezi proti takšni propagandi, je dolžnost ne samo državne oblasti, marveč tudi vsakega člana našega naroda. Več oči več vidi, več ušes več sliši. Dolžnost vsakega je, da skrbno pazi na vse, kar bi moglo biti državi in

njeni obrambi v škodo. O tem je treba oblast obvestiti, kakor tudi o razširjevalcih vznemirljivih vesti, ki vzbujajo med ljudstvom zmedo in strah.

»Peta kolona« maršira po vsaki državi in vsakem narodu. Že od nekaj se je dogajalo, da se je napad na kakšno državo izvršil ne samo od tujega vojaštva, marveč s tujim razrvalnim delom v notranjosti države. Sovražnik se zlasti danes trudi, da ustvari svoje postojanke sredi tuje države. Vohuni, ki prihajajo od zunaj ali pa jih je vzredila kot gada na svojih prsih lastna država, napravijo državi veliko škodo, še preden je zunanji sovražnik proti njej izstrelil prvo topovsko kroglo. Ti ljudje, ki se trudijo rušiti državo sredi njenega naroda, tvorijo »peto kolono«, o kateri se danes toliko govori.

Torej odprte oči za gotove ljudi — tujece in njihove tukajšnje prijatelje — in za vsak njihov pokret! Danes ne zadostuje več utrditi si državne meje ter odbijati napadalce, ki pritiskajo od meje v notranjost države. Ponočnost in borba mora tudi veljati »peti koloni«. Budno oko za vsak korak, ki ga storijo tujci v naši državi! Prav taka pozornost na vse tiste, ki so njihovi somišljeniki sredi med nami. Državna oblast — vojaška in civilna — ima dolžnost, da v kali zatre vsak poskus ustvariti kakšno sovražno postojanko v naši državi. Vsak zaveden Slovenec, naj pripada temu ali drugemu stanu — razumnik, kmet, obrtnik, delavec — je dolžan, da podpira državno oblast pri izvrševanju te veljavne naloge. Samo z združenimi močmi se more danes zaveden narod obvarovati nesreče, da bi plameni vojne segli tudi na njegovo streho.

Koliko je jablan. Računajo, da je na svetu okrog 450 milijonov jablan, to je trikrat toliko, kolikor je hrušk. Samo v Zedinjenih državah imajo 100 milijonov jablan. Na drugem mestu je Nemčija s 85 milijonov dreves, kar pa še vedno ne zadostuje za do mačo potrebo, na tretjem Francija z 68 milijoni jablan. Hrušk ima največ Nemčija, in sicer 35 milijonov, na drugem mestu so Zedinjene države z 20 milijoni. V normalnih letih dajejo vse jablane okrog 10 milijonov, hruške pa okrog 3 milijone ton sadja.

15.000 letna palma. Ob vznožju gore Tamborine v Queenslandu (Avstralija) raste mogočna palma, ki so ji dali ime »Ded Peter« in jo naravoslovci smatrajo za najstarejše bitje na svetu.

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

Starec je zamolklo odvrnil:
»Sin, odobravam ga, toda ne morem premagati v sebi bolečine, ker vem, da se podajaš v gotovo smrt!«
Može so Fedorjeve besede presunile. Čutili so, da je velik junak, a njihova dobrosrčnost in pravičnost jim ni dovoljevala, da bi ga pustili kar tako v smrt. Zavedali so se, da so prav tako krivi ko on.

V imenu vseh se je oglasil najstarejši:
»Fedor, če misliš, da bo Balto rešila smrt enega izmed nas, žrebajmo! Ne pustimo, da bi ti šel v smrt. Naj žreb odloči!«

»Tako je, naj žreb odloči!« so vsi pritrdili.

Fedor je smehljalje odkimal.

»Vaše ponudbe ne morem sprejeti. Vi ste mene izbrali za voditelja, zaradi tega jaz odgovarjam za vse, kar se je zgodilo. Tako je torej moja dolžnost, da grem pred poveljnika rdeče vojske.«

Za sinom je spregovoril tudi oče. Pogledal je može in rekel:

»Pustite, naj moj sin stori, kar se mu zdi primerno in potrebno!«

20

»Aleksej, tvojim besedam se pokoravam. Ti si bil vedno moder mož in naš zaščitnik pred krvoločnim Šubinom.«

Fedor je potreboval kos platna, ki bi ga pripel na palico in porabil za mirovno zastavo.

Eden izmed tovarišev je slekel svojo rusko bluzo, raztrgal svojo srajco in polovico obesil na palico.

Fedor je prevzel »zastavo« in se naglo poslovil od očeta in tovarišev. Nato je skočil iz jarka in visoko dvignil svoje znamenje predaje.

Hitro je korakal proti rdeči vojski, a čim bolj se ji je bližal, tem bolj se mu je srce stiskalo od strahu. Po glavi se mu je podilo tisoč misli. Bliskovito naglo so se podile po njej preteklost, sedanjost in bodočnost. Največ je mislil na Natašo. Teško mu je bilo pri srcu, ker se ni mogel posloviti od nje. Ona ni vedela, v kako nevarnost se je podal. Ko bo doznala za njegov korak, bo on najbrž že zapisan smrti...

*

Klavs je stal pred topovi. Skozi daljnogled je zagledal človeka, ki se je z zastavo v roki bližal četi. Takoj je naročil podčastniku, naj gre prišlecu naproti.

Podčastnik je vzpodbodel konja in oddirjal proti Fedorju.

Ko je Fedor zagledal konjenika, se je ustavil in čakal.

Po Jugoslaviji

Pogodbe z Rusijo podpisane

Proti koncu aprila je jugoslovansko odposlanstvo, v katerem so bili zastopniki Srbov, Slovencev in Hrvatov, odpotovalo v Moskvo. Razgovori, ki so se tamkaj vršili, so veljali gospodarskim zadevam ter so tekli v prijazni obliki. Zastopniki Jugoslavije so bili sprejeti od predsednika sveta ljudskih komisarjev Molotova in tudi od Stalina.

Na binkoštno soboto, 11. maja, so zastopniki Jugoslavije in zastopniki Rusije podpisali tri pogodbe: 1. o trgovini in plovbi, 2. o plačilnem prometu, 3. o trgovinskih predstavnikih. Po prvi pogodbi bo izvozna in uvozna trgovina med obema državama v letu 1940/41 dosegla višino 176 milijonov dinarjev. Doselej je bil naš trgovinski promet z Rusijo malenkosten. V zadnjih desetih letih smo izvozili v Rusijo komaj za 8 milijonov dinarjev blaga, iz Rusije uvozili k nam za 52 milijonov din. S pogodbo med Jugoslavijo in Rusijo se odpirajo nove velike možnosti. Jugoslavija bo izvažala v Rusijo zlasti baker, svinec in cink poleg drugih kovin, tobak in izmed življenjskih potrebščin mast ter druge kmetijske proizvode. Rusija pa bo izvažala v Jugoslavijo kmetijske stroje, nafto, bombaž in druge osobito v sedanjem času važne surovine. Plačevanje se bo vršilo v kliringu (medsebojnem obračunu). Ruska vlada bo imela trgovinsko predstavništvo v Jugoslaviji, jugoslovanska vlada pa v Rusiji. Del jugoslovanskega odposlanstva je ostal v Moskvi kot začasno trgovinsko predstavništvo Jugoslavije.

Osnovanje jugoslovanske pomožne vojske. Zadnjo soboto je bilo objavljena uredba o osnovanju jugoslovanske pomožne vojske, h kateri spadajo vsi naši državljani moškega spola od 16. do 70. leta, razen onih, ki so vojni obvezniki. Nad 70 let stari in še za delo zmožni bodo sprejeti kot prostovoljci. Pomožna vojska pride v poštev za primer splošne mobilizacije, da skrbi za oskrbo in delovanje redne vojske in za ljudstvo države v času vojne. Pomožna vojska je razdeljena na tri dele. V prvi oddelek spadajo vsi oni, ki imajo strokovno-upravno izobrazbo. V drugi oddelek pa kmetje ter živinorejci in strokovnjaki teh področij. V tretji oddelek pri vsi drugi obvezniki. Ministrstvo za vojno lahko organizira v sporazumu z bankskimi upravami za posamezne oddelke pomožne vojske tečaje in vaje za tiste, ki niso dovolj poučeni. Pomožna vojska se sme uporabljati ob mobilizaciji

za dela za obrambo države. Lahko pa je to pomožno vojsko vpoklicati tudi v stanju pripravljenosti.

Domovini — vse sile duha in telesa! Slovensko katoliško dijaštvo, srednješolsko in visokošolsko, organizirano v Slovenski dijaški zvezi, izpoveduje v tem morda najbolj resnem razdobju evropske zgodovine prisego mladih src. S to prisego stavljajo vse svoje duhovne in telesne sile v celoti brez kakršnega koli pridržka na razpolago domovini za ohranitev njene svobode, tega dragocenega sadu tisočletnega trpljenja naših predhodnih rodov. Vsi bodo služili v pripravljenosti na obrambo domovinske svobode, ne le tisti tovariši, ki jih veže redna državljanska vojaška

obveznost. Poleg branilcev naših posvečenih meja so potrebni še branilci na okopih proti sovražnim postojankam v zaledju, če bi se te postojanke v danem trenutku pojavile. Slovensko katoliško dijaštvo prosi poveljstvo naše obrambne sile, naj poleg rednih vojaških obveznikov vključi v svoje obrambne načrte tudi mlade dijaške vrste. Ako pa bo vsemogočni Bog naši ljubljani domovini prihranil veliko preizkušnjo, ki jo v teh trenutkih preživlja toliko evropskih narodov, pa bo skupna pripravljenost vsega mladega slovenskega, hrvaškega in srbskega rodu v žrtvah domovinske ljubezni rodila blagoslov notranjega prerorenja, ki bo novo poročstvo nepremakljivosti zgodovinskega dejstva — kraljevine Jugoslavije.

Mlada JRZ je svojo banovinsko skupščino, sklicano za dne 16. junija, preložila na poznejši čas.

Slovenski župani zahtevajo slovensko samoupravo

Odposlanstvo slovenskih županov, ki so ga sestavili ljubljanski župan dr. Jure Adlešič, predsednik Županske zveze Nande Novak in senator Alojz Mihelčič, bivši celjski župan, je 14. maja predložilo v Beogradu predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču in podpredsedniku dr. Vladku Mačku spomenico, v kateri poudarjajo željo in zahtevo slovenskega naroda po samoupravi. Dvajset let, tako je izvajano v tej spomenici, se slovenski narod bori za svojo samoupravo, ki mu je poročstvo njegove narodne samobitnosti in svobodnega razmaha vseh njegovih tvornih sil. Vse javno delovanje našega naroda zadnjih 20 let je bilo usmerjeno k cilju, da se uresniči ta temeljna zahteva v korist naroda in države. Ko je nova državna politika s sporazumom z zastopniki Hrvatov dne 26. avgusta 1939 dosegla svoj vidni uspeh, je ves slovenski narod pričakoval, da se bo po ostvarjenju banovine Hrvatske ustanovila takoj banovina Slovenija. Za nadaljevanje preureditve države v smislu sporazuma z dne 26. avgusta ni glede Slovenije prav nobene ovire. Slovenski narod je zaskrbljen, ker ustanovitev banovine Slovenije še ni izvršena in se odlaša, ne da bi bile za to kake stvarne ovire ali da bi bili opravičeni razlogi za to. Zaradi tega slovenski župani z vso resnostjo dvigajo svoj glas v imenu slovenskega ljudstva in zahtevajo, da se sedaj, ko je banovina Hrvatska že ustanovljena, ustanovi tudi banovina Slovenija. Če to zahtevamo, se čutimo solidarne (v skladnosti) z vsem slovenskim narodom,

ker vemo, da s tem pospešujemo prav umevane interese države.

Tako predsednik kakor tudi podpredsednik vlade sta odposlanstvu odgovorila z zagotovilom, da oba zastopata isto stališče, da namreč morajo Slovenci dobiti svojo banovino Slovenijo in da sta pripravljena vse storiti, da se tej zahtevi čimprej ugodi. Priznala sta, da ni nobenih notranjepolitičnih ali upravno-političnih pomislekov proti ustanovitvi banovine Slovenije. Poudarila pa sta, da velike težave v Evropi povzročajo državni vladi tolikšne skrbi in ji prizadevajo toliko posla, da se notranje-politični napredek v smislu politike sporazuma ne more razvijati s tisto hitrostjo in točnostjo, ki bi si jo vsi želeli.

Vsi, ki potujete, ne pozabite na novi vozni red

veljaven od 19. maja 1940!

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslani naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

Konjenik se je ustavil pred mladeničem in ga trdo vprašal:

»Kaj hočeš?«

»Tvojemu poveljniku hočem povedati, da se predamo.«

»Najprej vrzi proč svojo zastavo! Preveč spominja na barvo, ki jo mi rdeči mrzimo.«

Fedor je ubogal.

»Sedaj pa pojdi z menoj!«

Obrnil je konja in počakal, da je bil Fedor z njim v isti vrsti.

»Tako te bom peljal pred ljudskega komisarja iz Odese.«

Fedorju je zastal dih. Noge so se mu zašibile.

»Pred ljudskega komisarja iz Odese?« je vzkliknil osuplo.

»Da!« je odvrnil podčastnik, ki se je začudil, ko je opazil naglo spremembo na mladeničevem obrazu.

»Kako se imenuje komisar?« je nekam boječe vprašal Fedor.

»Klavs Rišin,« je odvrnil konjenik.

»Klavs Rišin...« je z drhtečim glasom zašepetal mladenič.

Podčastnik se je še bolj začudil.

»Kaj ti je? Ali se bojiš Rišina?«

Fedor se je zbral. Premagal je v sebi grozo in prišlo-mirno rekel:

»Eh, nič, nič!«

Pri tem se je spustil v tako naglo hojo, da je konjenik moral od časa do časa pognati konja, drugače bi zaostal.

Fedor je šel skozi vrste konjenikov, ne da bi pogledal na levo in desno. Šel je proti topovom, ki so bili pripravljani na strel. Tudi teh ni pogledal.

Svojega voditelja je pustil naprej in je korakal za njim. Oči je povešal. Zbiral je misli in sile. Močen, odločen je hotel biti. Čim bolj se je bližal trenutek srečanja z bratom, tem bolj si je dopovedoval, da mora biti neustrašen. Klavs Rišin ne sme videti znakov bojzani na njegovem obrazu.

Dvignil je glavo in vzravnan stopal za jezdecem. Za kakih dvajset korakov sta še bila oddaljena od topov. Fedor je gledal Klavs, ki je ponosno sedel na konju. Čim bolj se mu je bližal, tem pozorneje ga je opazoval.

Kaka sprememba med nekdanim in sedanjim Klavsom! Čelo je ostalo visoko, toda obraz je postal trd, koščen. Nos je izgledal bolj orlovski. Vsa zunanost je dobila izraz volje, strogosti, krvoločnosti.

Klavs ni spoznal Fedorja. Prevzela ga je silna jeza, ko je zagledal pred seboj tega mladeniča, vzravnanega,

šteje nič manj nego 15 tisoč let, a je še vedno živa in močna. Njene sosedice so razmeroma »mlade«, štejejo po 3000 do 8 tisoč let. Pred nekaj časa so vandali najstarejše drevo tako poškodovali, da so ga morali presaditi. Eksperiment je pod vodstvom vodje botaničnega seminarja queenslandskega vseučilišča zelo dobro uspel, tako da bo »ded Peter« živel lahko še mnogo, mnogo let.

Ležišča premoga v zapadni Ukrajini. Švedski listi poročajo iz Moskve, da so v Zapadni Ukrajini, ki so jo Rusi vzeli Poljakom, odkrili ogromna ležišča premoga. Odprava geologov je premogovnemu komisarijatu v Moskvi poslala poročilo, iz katerega je razvidno, da Poljaki teh zakladov niso izkoriščali!

Novice iz domačih krajev

Pretrgana žična železnica. Tovarna lepene in papirja na Sladkem vrhu ob Muri v bližini št. Ilja ima napeljeno od tovarne preko Sladkega vrha, Selnice ob Muri v št. Ilj na tamošnji železniški kolodvor veliko električno dovlačilno železnico. Po tej železnici dovažata tovarna na Sladki vrh les, premog, celulozo in vse druge surovine, ki jih potrebuje tamošnja tovarna. Iz tovarne pa dovažata po tej dovlačilnici na kolodvor v št. Ilju zopet lepenco in papir. Dovlačilnica je bila celih deset let dobro v obratu. Nedavno pa se je debela železna vrva pretrgala in vozovi so z dovlačilnice štrbunknili v globočino z blagom vred. Ker tovarna nima nobene ceste do št. Ilja in ker ne sme preko Mure po nemškem ozemlju prevažati tovorov, je skoro nastal popoln zastoj tovarne. Tovore so prevažali iz št. Ilja s tovornimi avtomobili po banovinski cesti št. Ilj—Velka, jih tam odložili na nekem križišču, od koder so z veliko težavo po blatni cesti prevažali blago do Mure in od tam s čolni po tovarniškem prekopu do tovarne. Sedaj so žični vod z veliko težavo popravili tako, da dovlačilnica zopet deluje. Tovarna dela na to, da bi se od banovinske ceste zgradila zvezna cesta do tovarne, ker se zna sicer zgoditi, da bi tovarna nekega dne ustavila obrat in bi bilo okoli 200 delavcev brez kruha.

Plin povzročil smrt služkinje. V Mariboru v Kamniški ulici 14 so našli v kuhinji mrtvo 39 letno služkinjo Heleno Letonja. Komisija je ugotovila, da gre za zastrupljenje z gorilnim plinom, ki je uhaljal iz plinskega štedilnika. Po neprevidnosti je postavila služkinja metlo ob plinsko pipico, ki se je odprla.

Vojaška patrona povzročila smrtonosno poškodbo. Pri Mali Nedelji je iztaknil posestniški sin Vinko Belšak vojaško patrono in jo je začel piliti. Patrona se je razletela in hudo poškodovala neprevidneža. Belšaka so prepeljali v ptujsko bolnišnico, a mu niso mogli oteti življenja.

60 letna ženska utonila. Pri Sv. Marku niže Ptuja se je podala 60 letna Ivana Bezjak v mlin. Ker je ni bilo nazaj, so jo šli domači iskat. Ob nabrežju Drave so našli jopo pogrešane. Brez dvoma je starejša ženska padla v reko in utonila. Trupla še niso našli.

Pri pregledovanju orožja se obstrelil. Maks Špoljar, 19 letni zidar iz Tekačevega pri Rogiški Slatini, je pregledoval pištolo. Orožje se je nenadoma sprožilo in krogla je zadela Špoljarja v obraz. Hudo poškodovani se je zatekel v celjsko bolnišnico.

Nesreča kurjaškega pomočnika. V Pečovniku pri Celju je zadela huda nesreča 31 letnega kurjaškega pomočnika Tomaža Kolarja iz Zagrada. Zašel je med dva prevozna vozička, ki sta mu stisnila ter hudo poškodovala prsni koš. Kolarja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Podlegel poškodbam pri padcu iz avtomobila. »Slov. gospodar« je poročal, da je padel hotelski uslužbenec Ivan Koprivc iz Vranskega med vožnjo iz avtomobila. Prepeljali so ga s počeno lobanjo v celjsko bolnišnico, kjer mu niso mogli več pomagati in je umrl.

Pri padcu z motornega kolesa si zlomil nogo. 29 letni učitelj Štefan Švegelj iz Rečice ob Savinji je padel z motornega kolesa in si je zlomil desno nogo.

Smrtno ponesrečil pri trčenju dveh avtomobilov. Zadnji petek popoldne se je zgodila na Moletovem klancu v Radečah pri Zidanem mostu avtomobilska nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Na klancu in na ozki cesti je prišlo do trčenja tovornega in osebnega avtomobila, ki sta pripeljala iz nasprotnih smeri. Sunek je bil tako silovit, da se je osebni avto zarinil v tovornega in je dobil v osebnem avtomobilu se vozeči lesni trgovec Dane Zupančič iz Radeč tako hude poškodbe na glavi, da se je zgrudil po sedežu avtomobila in bil mrtev.

Kolesar smrtno ponesrečil. Martin Romih, doma iz Zagorja-Toplic in rudniški uslužbenec, se je peljal s kolesom in mu je na nevarnem trojanskem klancu odpovedala zavora. Padel je s kolesa na glavo, si prebil lobanjo in je kmalu po prevozu v ljubljansko bolnišnico umrl, ne da bi se bil prebudil iz globoke nezavesti. Na spomlad je s istim kolesom smrtno ponesrečila Romihova starejša hčerka, ko se je peljala v bližini Kozinovega klanca.

Huda nesreča delavca v opekarni. Martin Zvir, 34 letni delavec iz Dolnje Lendave, je bil zaposlen v opekarni na Črnučah pri Ljubljani. Na Zvira se je prevrnil kup naložene opeke in ga je hudo poškodoval. Reševalci so prepeljali delavca v ljubljansko bolnišnico.

Pri padcu si nalomil hrbtenico. Na Jesenicah je bil zaposlen na zidarskem odru 31 letni Jožef Koren, doma iz Drežnice pri Kobaridu na Goriškem. Na odru je prestopil tako nesrečno, da je padel z odra in si nalomil hrbtenico. Hudo ponesrečenega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Mladega železniškega premikača zadela smrtna nesreča. Na glavnem kolodvoru v

Zoper prehlad in glavobol
vzemite 1-2
ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1939.

Ljubljani je smrtno ponesrečil 36 letni premikač Jožef Petrovič s Šmartinske ceste. Ponoči je bil zaposlen s premikanjem. Pri tem opravilu se mu je zataknila noga med tračnice in v tem trenutku ga je že podrl vagon. Kolesa so mu odrezala obe nogi pod kolonom. Revez je kmalu po prepeljavi v bolnišnico umrl radi prevelike izgube krvi.

Vsem cenjenim naročnikom, katerim je pošla naročina, smo danes priložili položnice ter jih prosimo, da takoj poravnajo naročnino, da ne bo treba ustavljati lista. — »Slovenski gospodar« stane za celo leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Uprava.

Zakaj so nekateri večkrat klicani na orožne vaje? Minister za vojsko in mornarico, armadni general Milan Nedič, odgovarja onim, ki se pritožujejo, da so dvakrat ali mogoče celo trikrat klicani na orožne vaje, drugi pa niti enkrat, in te ukrepe pojasnjuje sledeče: Vpokličei na orožne vaje se ravna po potrebah posameznih enot. Te enote so dobile mnogo novega orožja, s katerim se morajo obvezniki seznaniti, ker bi novo orožje sicer nič

in da bi jih bržkone tudi nikoli ne bi odkrili. Gre za najmanj 100 milijonov ton lahko dostopnega antracita in mehkega premoga. Na mnogih mestih segajo skladi do površja. Novi premogovniki so za Rusijo velikega gospodarskega pomena, ker bodo zvišali nje izvozne presežek.

Vsak človek ima svoje muhe, toda svojevrstne si lahko privoščijo le bogataši. — Tako je milijonar Edvard Laterswood imel 265 dvorcev, ki so bili zelo razkošno opremljeni. Bili so pa prazni, ker je bogataš večino življenja prebil ob morju.

Kokošji svetovni rekord. Iz Okazake na Japonskem poročajo, da je v neki tamkajšnji vzornih perutinski farmi bela leghornka ob koncu novembra izlegla svoje

dvignjene glave, brez najmanjšega znaka strahu. Pričakovano je, da se bo odposlanec Baltičanov tresel, da bo pokleknil pred njim in ga s povzdignjenimi rokami prosil usmiljenja. Kako se je prevaril! Ta mladenič samozavestno stoji pred njim, kakor da ne bi prišel s prošnjo, temveč kot enako močan nasprotnik predlagat in se pogajati. Njegov ponos je bil užaljen in krvoločnejši je v sebi sklenil, da bo mladeniču pokazal, kdo je.

»Kaj hočeš od mene? Čemu si prišel?« je ostro zakričal.

»Prišel sem s prošnjo, da bi prizanesel vasi,« je mirno odvrnil Fedor.

»Da bi prizanesel vasi?« se je zlobno zasmel komisar. »Sedaj, ko so vaščani ubili predsednika vaškega sovjeta in enega člana stranke ter uničili žetev? Tvoja prošnja je po vseh teh dogodkih blazna.«

Njegov glas je zvenel trdo ko jeklo. V tem človeku ni bilo niti trohice usmiljenosti. Vsega je prevzela želja po maščevanju. Iz svojega srca je pregnal vsak spomin na mlada leta.

»Vaščani so bili izzvani k upor. Povod so dali delavci, ki so bili prišli iz Jaske, s svojim grobim vedenjem. To je vaščane razjezilo in...«

»Molči!« je zavpil Klavs. »Kmetje nimajo pravice do jeze! Oni morajo molčati in delati. Za zločine, ki so jih storili, se bodo krvavo pokorili.«

Za hip je utihnil, kakor da bi razmišljal o načinu kazni. Potem je pokazal na topove in nadaljeval:

»Ti topovi bodo spremenili vas v prah in pepel. Tebe pa bomo privezali pred cev enega topa in izstrelak bo tvoje ude razpršil po ravnici!«

Fedor je ob teh besedah zbral vse sile, da ne bi vzdrhtel. Po hrbtu mu je gomazelo, a ni izdal svojih čustev.

Brata sta bila toliko oddaljena od vojakov, da ti niso mogli slišati mirno izgovorjenih besed. Fedor je to vedel, zaradi tega je polglasno rekel:

»Dobro. Ti boš dal po ravnici razpršiti ude svojega brata, a tvoje granate bodo razdejale tvoj dom ter ubile tvojega očeta in tvojo mater. Začni z delom, da bo prej konec!«

Klavs je prebledel in se zagledal v Fedorjev obraz. Čez čas je zašepetal:

»Moj brat!«

V njegovi notranjosti se je spet vzbudil spomin na preteklost, in sicer z nepremagljivo silo. Ta mladenič je torej njegov brat! To je Fedor in on je voditelj upornikov. Stisnil je pesti in ustnice. Ni smel pokazati čustev, ki so polnila vso njegovo notranjost. Nekaj časa je molčal in zbiral moči, da bi mogel mirno in odločno govoriti. Ko je bil prepričan, da ga glas ne bo izdal, je dejal:

ne koristilo, če bi z njim ne znali ravnati. Radi kočljivih razmer v svetu in radi raznovrstnih potreb po četnih enotah, je moralo tupatam priti do tega, da so bili posamezniki klicani večkrat na vaje. Vzrok, da nekateri ne gredo na orožne vaje, je v tem, ker enote, katerim pripadajo, nimajo novih službenih potreb in zato ti ne pridejo na vrsto. Strogo se pa bo upoštevalo, da bodo vsi državljani in obvezniki vojaške sile v enaki meri in pravično obremenjeni v službi, ki jo domovina terjaa. Nobene izjeme tu ne more biti, je ne bo, niti je ne sme biti. Pri vpoklicih na vaje se upoštevajo izključno le potrebe po varnosti in pripravljenosti naše države in našega naroda. V jugoslovanski vojski ni in ne more biti starešine, ki bi ga pri teh vpoklicih vodili kakršni koli drugi nagibi, čustva ali pa koristi. Zahteve varnosti države so daleč nad zahtevami in potrebami posameznikov. Sijajna in slavna preteklost sinov naše zemlje nas pa uči, kako je treba služiti domovini. Te slavne tradicije še niso izginile v pozabo in je Jugoslavija lahko ponosna na visoko narodno zavednost svojih državljanov.

Povišanje poštne pristojbine. S 15. majem so se povišale poštne pristojbine pri tiskovinah in to za težo do 50 gramov 50 par (doslej 25 par), za težo od 50 do 100 gramov 1 din in za vsakih nadaljnjih 50 gramov teže 50 par več. Precej so povišane pristojbine za poštne nakaznice. Pristojbina za 100 din znaša 3 din (prej 1.50—2 din), do 500 din 5 din itd. Za pakete v teži do 1 kg se je pristojbina zvišala od 4 na 5 din, do 3 kg od 7 na 9 din, do 5 kg od 8 na 13 din, do 10 kg od 9 na 20 din. Tudi za poslovne papirje in blagovne vzorce so se pristojbine zvišale približno za 0.50—1 din od doslej predpisanih. Niso se pa zvišale pristojbine za pisma in dopisnice, za katere se še vedno plačujejo pristojbine (znamke) po starih predpisih.

Zgradba ceste Bresterica-Sv. Križ-Pesniška dolina. Že nad deset let se gradi nova zidana cestna zveza iz Dravske doline preko Bresterice v smeri proti Sv. Križu in Pesniški dolini. Doslej je zgrajena te ceste okoli 5 km. Cestna proga je dograjena že do začetka občine Sv. Križ pri Šoberskem. Letos ima okrajni cestni odbor mariborski v svojem proračunu odobreno 400.000 din za nadaljevanje te ceste. Žal cestno delo zelo počasi napreduje, ker je treba ob vijugasti bresteriški strugi zgraditi veliko število dragih mostov. Vrsti se most za mostom, ker je treba strugo nevarnega bresteriškega hudournika na mnogih straneh presekat. Posamezni mostovi stanejo po 50.000 do 100.000 din, ker morajo biti zgrajeni z močnim železobetonom. Ako bo tudi banska uprava za to važ-

no cesto na visoki Kozjak prispevala primeren znesek, se računa, da se bo v letošnjem letu zgradilo vsaj tri nove kilometre ceste in se bo ta proga tako pomaknila pod vznožje vrha Sv. Križa na Kozjaku.

Veliko pečino pri Fali ob Dravi razstreljujejo. Na desnem bregu Drave dosedaj ni bilo od Sv. Lovrenca na Pohorju, D. M. v Puščavi in Fale prav nobene zvezne ceste z Rušami in Mariborom. Ves promet se je mogel vršiti samo preko broda pri Sv. Lovrencu in Fali na levi breg in proti Mariboru. Velika zapreka je bila znana strma pečina pri falski graščini nad Dravo in globoki prepad med pečino in falso graščino. V imenu prebivalstva pohorske kotline pri Sv. Lovrencu in Puščavi je g. Josip Petrun, šolski upravitelj pri Sv. Lovrencu kot član okrajnega cestnega odbora mariborskega tako dolgo deloval na to, da je okrajni cestni odbor s pomočjo banske uprave začel graditi novo cestno zvezo med Falo in Rušami. Najprvo se je zgradil velik moderen železobetonski most čez nevarno brezdno med graščino in pečino. Samo ta most je stal nad 200.000 din ter je lepa moderna zgradba. Sedaj pa že skoro leto dni podjetje ing. Ferluga razstreljuje veliko pečino nad Dravo in železniškim predorom. To delo je zvezano z izrednimi težavami in nevarnostmi. Pod pečino teče železnica skozi predor. Od pečine do dravske struge je velikansko brezdno, globoko 50 metrov. Delo napreduje tako, da bo ta važna cestna zveza letos upostavljena. Okrajni cestni odbor bo nato s pomočjo banske uprave in zanimancev gradil cesto dalje proti Rušam in je upati, da bo v par letih sposobna tudi za avtomobilski promet naravnost iz Maribora preko Ruš na Sv. Lovrenc na Pohorju.

Dve novi telefonski govorniki v Slovenskih goricah. Pri Sv. Ani v Slov. goricah in Sv. Benediktu so v nedeljo, 19. maja, slovesno otvorili in izročili prometu dve novi telefonski govorniki. Poudarjamo, da je bivši poslanec Josip Spindler skupno s tovarišem Žebotom več kot leto dni deloval na to, da se ustanovita ti dve telefonski govorniki, ki sta za naše obmejne kraje zelo velike važnosti. Najprej jima je uspelo, da se je potegnila telefonska žica iz Maribora na Marijo Snežno. Dosegla sta tudi telefonsko govornico v Selnici ob Dravi. Kamnica pri Mariboru in Sv. Rupert v Slov. goricah pa dobita v letošnjem poletju nove pogodbene pošte.

Požari

V Metavi pri št. Petru pri Mariboru je izbruhnil ogenj pri posestniku Marku Klemenčiču. Zgorela sta živinski hlev ter svinjak, zaloga

Zahvala za izplačilo požarne podpore

Hrastje-Mota, Kapela pri Radencih.

Podpisana Matej in Marija Klemenčič, posestnika na Moti, se prav pristrčno zahvaljujeva upravi »Slov. gospodarja« za požarno podporo 1000 din, katero nama je izplačala, ker nama je požar 27. marca 1940 uničil stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Zato priporočava domači katoliški list vsaki hiši, kateri priskoči »Slovenski gospodar« v primeru požara tudi na pomoč, seveda, če je naročnina pravočasno plačana.

Nadalje se tem potom zahvaljujeva tudi vsem bližnjim in daljnim gasilskim četam, ki so prihiteli s štirimi motorkami reševati, kar se je še rešiti dalo, predvsem sosednje poslopje.

Zahvaljujeva se tudi »Vzajemni zavarovalnici« za točno izplačilo požarne škode ter to domačo zavarovalnico vsem toпло priporočava.

Mota dne 12. maja 1940.

Klemenčič Matej in Marija.

krme in razno gospodarsko orodje. Škoda je precejšnja.

V noči je podtaknjen ogenj izbruhnil v Radizelu v župniji Slivnica pri Mariboru v gospodarskem poslopju posestnika Franca Speleca. Domači so trdno spali in niti opazili niso, da gori. Požarna nesreča je zajela tudi hišo, iz katere ni bilo mogoče ničesar rešiti. Škoda znaša 30.000 din.

V Martinjem vrhu pri Železnikih na Gorenjskem je tresčilo med nevihto v gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Pintarja. Škode je 100 tisoč din, zavarovalnina pa znaša le 10.000 din.

Graničar obstrelil tihotapca. Na Olšavi nad Črno je zagledal graničar v družbi dalmatinskega krošnjarja 27 letnega tihotapca Lovrenca Šoparja iz Solčave, ko je prihajal z oprtanim nahrbtnikom preko meje iz Nemčije. Graničar je pozval oba na stoj, a sta zbežala nazaj proti nemški meji. Obmejni stražnik je oddal dva strela v zrak, v tretje pa je pomeril in zadel Šoparja skozi nogo nad kolenom, dočim je krošnjar srečno utekel. Obstreljenega so prepeljali v bolnišnico. V njegovem nahrbtniku so odkrili 21 kg saharina, 19 novih vžigalnikov in 800 kamenčkov.

Smrtna žrtev napada. V Studencih pri Mariboru je živel 64 letni upokojeni železničar Ivan Korošec. Znan je bil po Mariboru in okolici kot muzikant na harmoniko in je imel stalnega spremljevalca. Korošca so našli te dni v Mariboru na Ruški cesti v krvi ter nezavestnega. Prepeljan je bil v bolnišnico, kjer mu ni bilo

»Moji bratje so komunistični tovariši, moj oče je sovjetska država, moja mati pa ruska revolucija. Drugih sorodnikov ne poznam. Kar je bilo pred desetletji, je zdavnaj umrlo.«

Fedor se je rahlo nasmehnil in mirno odgovoril:

»Naj bo, kakor želiš! Toda zame boš vedno samo Klavs Andrejev, moj brat!«

Klavs je spet prebledel. Da bi pridobil nekaj časa za pomirjenje notranjosti, ki je vsa vzvalovila ob Fedorjevih besedah, je skočil s konja. Nato je stopil pred brata in ga nekaj časa ogledoval. Medtem sta se v njem borila komunistični komisar in brat. Komisar je za trenutek bil premagan in Klavs je mehko dahnil:

»Ti si torej, Fedor!«

»Da, jaz sem!«

Spet je zavladal molk. Klavs je opazoval črte Fedorjevega obraza in v njih je zasledil nekaj znanega. V nekaj trenutkih se je pred njegovimi očmi razvil film vsega njegovega življenja. Lepe spomine iz mladih let so zakrile grozote, ki jih je bil storil kot priganjač boljševiškega režima. Sklonil je glavo in zamolklo zamrmral:

»Zakaj si prišel?«

»Ko sem se odločil za ta korak, nisem vedel, da si ti privedel rdeče vojake. A četudi bi bil vedel, bi bil prišel.«

»Fedor, ti si junak!«

»Klavs...«

Komisar se je zdrznil. Odgovoriti je hotel: »Moja kri nima nič skupnega s tvojo, toda zavedel se je brezmišelnosti boljševiškega nauka o zanikanju rodbinskih vezi. O, da res ne bi bila iste krvi! Srce mu je velevalo, naj skoči k bratu in ga objame. S silo je zadušil ta glas. On je Klavs Rišin, ljudski komisar v Odesi, član izvršilnega odbora, in ne sme poznati Klavs Andrejeva! Sam bi se preziral, če bi se še dalje udajal mehkim čustvom. Dvignil je glavo in trdo dejal:

»Dobro! Če se prebivalci Balte udajo, jih ne bom dal pobiti.«

Pri zadnjih besedah mu je glas nekoliko vzdrhtel. Da bi zakril slabost svojega srca, je hlinjeno-trdo nadaljeval:

»Ne smemo namreč uničevati delovnih moči, ki so potrebne za obdelovanje zemlje. Ustreljeni pa bodo trije Baltičani, in sicer dva za umor dveh komunistov, eden pa za uničeno žito.«

»Enega od trojice že imaš,« je odvrnil Fedor. »To sem jaz!«

Zadnje besede so se ko bodalo zasadile v Klavsovo srce. A premagal je bol in na videz mirno dejal:

»Dobro, določiti bo treba še ostala dva.«

»Določi ju!«

347. jajce v letu in si »priborila« tako naslov svetovne prvakinje v tem početju. Računajo, da bo svoj rekord še izboljšala na skupno 362 jajc. Ima pa prav tako na Japonskem rivalinjo, ki je v istem času dala 330 jajc. Seveda ni verjetno, da bi jo mogla ta prehiteti.

Neki škotski lord je zgradil sebi dvorec s 365 okni, za vsak dan v letu enega. Ko je pa prišlo prvo prestopno leto, je poklical zidarje, da so napravili še eno okno. Tako je muhec gledal vsak dan skozi drugo okno v svet.

Baker izvažajo na veliko iz Zedinjenih držav. Kupec so tudi male nevarne države, največ ga gre v sovjetsko Rusijo in na Japonsko. Francija je pred kratkim naročila 25.000 ton bakra.

(Dalje sledi)

več pomoči, ker je imel s topim predmetom prebito lobanjo.

Zopet žrtev lahkovernosti. Dve sleparski ciganki sta se pritepli v Murski Soboti k neki lahkoverni in bolelni ženski. Ženico sta pretentali, da gre pri njej za začarano obolenje. Pregovorili sta žensko, da jima je izročila v odvrnitve bolezenske coprnije 7800 din v papirju. Ciganki sta zavili denar pred osleparjeno v cunjno z navodilom, da sme pogledati v ovoj še le ob določenem času. Kakor je že to v navadi pri ciganskih sleparijah, je tudi ta ženska pozneje odkrila v cunji prazen nič. Orožniki pa so izsledili lopovski ciganki v taborišču blizu Cakovca.

Eden glavnih krivcev ponarejevalne družbe prijet. Naš list je že poročal, kako je uspelo mariborski policiji, da je razkrinkala ponarejevalce 500 dinarskih bankovcev v Zagrebu in Radečah pri Zidanem mostu. Aretiranih je bilo tedaj več krivcev, beg je uspel kolovodjema Antonu Grašiču in Francu Majcenu. Slednji je bil zadnje dni prijet. Izdal ga je večkrat kaznovani Jožef Belec iz Gerlovcev pri Križevcih v ljutomerski okolici, ki je ponarejene petstotake razpečeval. Na Beleca je opozoril orožnik trgovec v Salovcih in jim pokazal ponarejeni bankovec, katerega je dobil od Beleca. Prijeti Belec je priznal pod težo dokazov krivdo razpečevalca denarnih potvorb, katere je prejel od 44 letnega Franca Majcena, ki je bil skrit pri posestniku Jakobu Tomaniču v Skorbi pri Ptujju. Pri preiskavi so odkrili orožniki pri Majcenu za 387.000 potvorjenih petstotakov, pač pa niso našli nobenih ponarejevalnih pripomočkov ter priprav. Franc Majcen se je zatekel koj po razkrinkanju ponarejevalske družbe v Skorbo pri Ptujju, kjer je nadaljeval svojo zločinsko delo. Stanoval je v podstrešni sobici pri Tomaniču in svojega skrivališča sploh ni zapuščal. Lastnik hiše mu je sam donášal hrano. Na prostem je še samo Majcenov tovariš Grašič.

Nepoboljšljiv. Orožnikom je padel v roke 33 letni Anton Škrlec iz Negove, katerega dolžijo peterih vlomov po okolici št. Lenarta v Slov. goricah. Škrlec je bil že 11 krat predkaznovan radi tatvine in vlomov.

Krvav obračun. V Strjancih pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji živi oženjeni Ivan Bezjak, ki je predsedel 3 leta v zaporu. Ko se je vrnil domov, je zvedel o nezvestobi žene. Pred dnevi pe je povabil k sebi 34 letnega mizarskega pomočnika Konrada Roškarja iz Podgore k sebi, da se bosta pobotala radi govornice v zvezi z njegovo ženo. Možakarja sta na spravo ves dan pila, proti večeru pa sta se sprla. Roškar je slednjič oddal iz pištole proti Bezjaku dva strela. Ena kroglja ga je zadela v levo lice pri nosu in

Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite na tešče, z lahkoto doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Vojakom dajmo seboj

poleg drugih reči tudi knjižico

»Moj tovariš«

kjer so stanovski nauki in molitve za vojnike. Cena knjigi: rdeča obraza 16 din, zlata obreza 20 din. — Pozor! Vsakemu naročniku knjige »Moj tovariš« dajemo zastonj še knjigo »ZBIRKA DOMOLJUBNIH PESMI«, kjer so zbrane vse naše slovenske narodne pesmi in koračnice. — Knjige pošljemo tudi na naslove vojakov. — Naročila sprejema

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

izstopila pri očesu, druga pa mu je prebila laket desne roke ter izstopila na rami. Bezjaka so prepeljali v ptujsko bolnišnico, Roškarja pa so odvedli orožniki v zapor.

Z ubojem zaključeno prežarstvo. V Straži pri Oplotnici v konjiškem okraju je bila gostija, na katero so prišli prežarji. Med temi se je razvil prepir, ki se je spremenil kmalu v pretep, ker so se spoprijeli prežarji iz dveh vasi. V tepežu je udaril Janez Breznik s kolom po glavi Ludvika Gorčičana. Udarjeni je pozneje pričakal Breznika z ročico in mu je z njo razbil lobanjo. Udarjenega Breznika so našli zjutraj še sicer živega, a se ni več zavedel pred smrtjo.

Posestniku ukradel cigan kobilo. V občini Krka v okraju Litija je pustil posestnik Zajec čez noč nezaklenjen hlev. To priliko je najbrž porabil cigan in mu je odgnal iz lahko dostopnega hleva 3000 din vredno kobilo.

Na pet let obsojen vlomilec. Karel Žlaber od Sv. Jurija v Slov. goricah je vlamjal v družbi dveh v kleti in žitne shrambe. Ob neki priliki je ukradla njegova družba celo polovnjak vina. V Mariboru je bil Žlaber v preteklem tednu obsojen na 5 let ječe, njegova tovariša pa sta bila oproščena.

Obsodba radi uboja brez vzroka. Pred okrožnim sodiščem v Celju je dajal v minulem tednu odgovor za uboj brez vzroka 23 letni posestnikov sin Jože Koren iz Trebič pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Letos je omenjeni brez vzroka radi nedolžnega fantovskega vrisa s kolom ubil Edvarda Berdnika. Berdnika so prepeljali s prebito lobanjo v bolnišnico v Brežice, kjer je že drugi dan umrl. Koren se je zagovarjal z vinjenostjo in je bil obsojen na 4 leta ječe ter na plačilo bolniških in pogrebnih stroškov za Berdnika.

Kratke tedenske novice

Novi angleški ministrski predsednik Churchill je imel v nedeljo zvečer po radiu govor, v katerem je posebno poudaril besede: »Nastopila je ena najbolj usodnih dob v zgodovini Anglije in Francije. Za nami že stojte narodi, ki so izgubili svobodo. Za nas in vse mora priti dan, ko bo svoboda varna. Bolje je poginiti, kakor priti v suženjstvo. Naj se zgodi božja volja!«

Uradnih podatkov o obénskih volitvah v bavovini Hrvatski, ki so se vršile zadnje nedelje, še ni bilo 20. maja, ko je bil naš list zaključen.

Med vladami Francije in Belgije ter Velike Britanije in Belgije sta bila sklenjena 17. maja finančna sporazuma za skupno financiranje vojnih izdatkov do konca vojne.

Nemčija bo s sodelovanjem Italije in Rusije nadaljevala napore, da se ohrani mir v južnovzhodni Evropi.

Angleži poročajo, da stalno napadajo z letali nemško zaledje ter rušijo cestna in železniška križišča ter važne vojaške zgradbe. Tako poročajo, da so zažgali v Bremenu in Hamburgu velike zaloge bencina.

Nemci poročajo, da so ujeli doslej 110.000 Belgijcev in Francozov. Angležev je samo nekaj tisoč.

Angleški minister za prehrano lord Woolton je izjavil, da je organizacija razdelitve živil v Angliji tako izvedena, da bo poslovala v vsakem primeru, tudi če pride do nemških letalskih napadov na Anglijo.

Nemčija je vrgla v borbo na zapad sedem motoriziranih divizij (vsaka divizija ima 400 oklopnih edinic) in 3500 tankov. Vsaka taka divizija porabi dnevno 2600 ton bencina. Prav tako porabi tudi 7000 letal, ki so jih poslali Nemci tokrat v boj, ogromne količine goriva. Ameriški strokovnjaki so mnenja, da tako draga vojna ne more trajati dolgo.

Znani angleški milijarder lord Nuffield je stavil vladi na razpolago vse svoje letalske tvornice.

Skoro vse nemške radijske postaje ponoči ne delujejo — razen poročil ob določeni uri. To radi tega, da se angleški letalci ne morejo znajti pri njihovih poletih nad Nemčijo. Z zasledovanjem radijskih valov so namreč prihajali nad zaželjene kraje in jih bombardirali. Mesta so zavita v popolno temo.

Največje upanje stavi francoska protitankovska obramba v nove 7,5 cm protitankovske topove, ki imajo največjo probojno moč.

Nemškemu bivšemu cesarju nad 80 letnemu Viljemu, ki živi od prevrata na Holandskem, je postavila nemška vlada po zasedbi Holandske pred dvorcem v Doornu častno stražo.

21 južnoameriških držav je podpisalo spomenico, v kateri se obsoja nemški napad na Holandijo, Belgijo in Luksemburg.

Prebivalstvo Italije znaša po najnovjšem ljudskem štetju od 30. aprila v 98 pokrajinah 44 milijonov 715 tisoč.

Francosko časopisje izhaja sedaj samo na dveh straneh, in to radi lažje poštno odpreme.

Dinar k dinarju tudi

v — smeteh. Še bolj kakor pred sedanjo vojno so poživile potlej razne nabiralne akcije starega železa, cunj in drugih odpadkov. Ne le pri nas, tudi v bogati deželi Angliji ima dosti ljudi od tega nabiranja zaslužek. — V londonskem predmestju East Ham je nastala cela industrija za izkoriščanje smeti. Samo v zadnjih 10 letih so zaslužili ljudje, ki se bavijo s tem, skoro devet milijonov v našem denarju. Odkar se je začela vojna, se pa oblasti tudi zanimajo za ta posel. Prebivalcem East Hama nudijo s plakati, listi, predavanji in kinematografskimi predstavami navodila za racionalno izkoriščanje odpadkov. Lani so ljudje nabrali 307 ton steklenic, za katere so prejeli

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Ali je za vas tako strašno, če bi morali z menoj v moj dom in me osrečiti?«

»Nič bi ne storila rajši kakor to. Ko bi vas le mogla osrečiti!«

»Vi me morete, vi edina. Brez vas bi se moral sreči odreči — za vedno. Moje srce je vaše.«

»In moje — vaše, vi, ljubi, dobri —!« je reklo dekle in se v solzah smejala.

Kakor da se je iz sanj zbudila, se je obrnila k materi in je vprašala plaho:

»Kaj pa pravite vi, ljuba mati?«

»Trezika, to je čisto tvoja reč.« je dejala gospa; »jaz bi si ljubšega zeta ne mogla želeti, kakor je gospod doktor. Prepričana sem, da boš srečna z njim.«

»Da, vse bom storil, da bo moja ženkica vsaj nekoliko srečna pri meni.«

Ponudil je dekletu roko čez mizo in ko je ta položila svojo v njegovo, jo je nekaj časa držal, potem se je nagnil na njeno in jo poljubil ter veselo vzkliknil:

»Živijo! Zmaga je naša. Zdaj pa te že smem tikati in te po imenu klicati, kajne, ljuba Trezika?«

Dekle mu je smehljaje prikimalo.

»Seveda me moraš ti tudi tikati,« je nadaljeval, »in me klicati po imenu. Saj menda veš, da sem Janez, čeprav nisem Kranjec; doma so me včasih z Anzeja imeli, zdaj mi pa pravijo Ivan.«

»Ljubi doktor,« je menilo dekle v zadregi, »malo še počakajte! Danes tikanja še ne spravim čez jezik.«

»Tedaj ga kozarec za korajžo zvrni, hahaha!«

Natočil je vse tri kozarce, trčil z ženskama in jima ves židane volje napil:

»Bog nas živi: mene, tebe in še mamico!«

Potem ni odnehal, da sta ga obe začeli tikati. Trezika mu je natočila še nekaj kozarcev in ga silila z vinom, tako da je postal že kar prešeren. Iznenada se je spet zresnil in rekel:

»Zdaj pride glavna reč. Ljuba Trezika, kdaj bo poroka?«

»To moraš ti določiti, Ivan,« mu je odvrnila in zardela.

»Kar od danes na jutri to ne pojde,« se je oglasila mati; »s Treziko se nisva pripravili. Treziki je še treba poštnene bale, da je ne bo treba biti sram.«

»Dobro, tedaj jo odložimo na jesen. Pri meni doma je tudi še marsikaj treba popraviti in urediti, septembra pa imam dobiti večji znesek denarja.«

Nekaj časa so se še po domače menili, potem se je moral zdravnik posloviti. Danes je še rekel:

Mogočen poudarek skupnosti med Slovenci in Hrvati ob severni meji

Po preteku 21 let je prišlo 15. maja v obmejnem Mariboru do mogočnega poudarka skupnosti med Slovenci in Hrvati ob priliki obiska predstavnikov hrvatske književnosti. Omenjenega dne so se pripeljali v Maribor prvaki hrvatskih pisateljev in pesnikov. Ta obisk je bil v sedanjih nevarnih časih ravno ob severni meji velikega narodnega in državnega pomena.

Maribor in njega predstavitelji so se dobro zavedali vrednosti obiska Hrvatov in so storili vse, da je prišlo ob tej priliki do veličastne manifestacije slovensko-hrvatske zajemnosti. Na poziv župana je bil Maribor v zastavah.

Kljub slabemu vremenu je kolodvor in prostor pred njim napolnila velika množica ljudi; navzoči so bili pri sprejemu predstavniki vseh narodnih društev in največ je bilo mladine, iz koje src je prekipevalo navdušenje. Ob prihodu vlaka s hrvatskimi gosti so zaurili proti nebu gromoviti vzkliki v pozdrav.

Po burnem pozdravljanju je bila izrečena Hrvatom prva dobrodošlica s poudarkom, da je minulo prejšnji mesec 21 let, ko je pozdravil Maribor zadnje hrvatsko odposlanstvo. Takrat so spremljali Hrvati iz Dunajskega Novega mesta zemeljske ostanke Zrinjskega in Frankopana ter so jih prepeljali v Zagreb.

Tedaj so pozdravili obmejni Slovenci v največjem številu brate Hrvate z generalom Maistrom na čelu. Takrat je Maribor na poziv osvoboditelja Maistra prisegel, da bo branil obmejno slovensko zemljo tako, kot sta svojo zemljo branila Zrinjski in Frankopan, in da si bodo ohranili Slovenci in Hrvati zvestobo za vso bodočnost.

Minula doba 20 let naj bo svarilo, da se ne smemo nikoli več razdružiti in da bo ostala skupnost med Slovenci in Hrvati vedno krepka. Prehudi so časi, da bi zamogla dva na tako ozkem prostoru stisnjena majhna naroda, kot sta slovenski in hrvatski, vztrajati v ločitvi duhov, kot se je to pokazalo v preteklih dvajsetih letih.

Za prvi pomembni pozdrav se je zahvalil predsednik društva hrvatskih književnikov g. dr. Ilja Jakovljevič. Naglasil je pomen prihoda Hrvatov v obmejni Maribor s stališča tesnih vezi, ki vežejo Slovence in Hrvate. Brat-

stvo med Hrvati in Slovenci resnično obstoji in hrvatski narod bo branil bratsko slovensko zemljo kot svojo.

Nato so zapeli pevci nekaj pesmi, godba je zaigrala himno »Hej Slovani«, ki jo je pela z gromovitim navdušenjem večtisočglava ljudska množica.

Na poti od kolodvora v mesto so bili deležni predstavniki hrvatske kulture navdušenega vzklikanja.

Bratje Hrvati so se po slovesnem sprejemu podali na grob osvoboditelja Maribora in slovenskega pesnika generala Rudolfa Maistra in so položili lep venec.

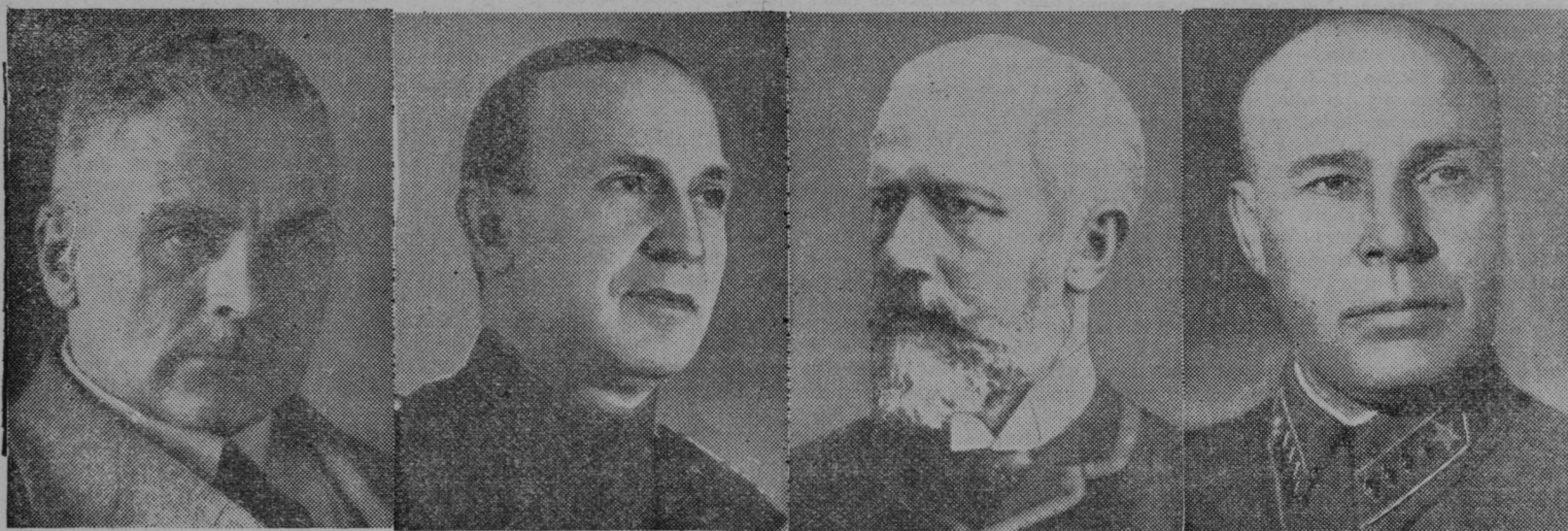
Zvečer 15. maja je mariborsko občinstvo napolnilo dvorano narodnega gledališča do zadnjega kotička in zadržljivo poslušalo in sledilo čitanju odlomkov iz najboljših pisateljskih in pesniških del v Maribor prihitelih hrvatskih pisateljev ter pesnikov.

Želeti bi bilo, da bi bilo podobnih obiskov iz bratske Hrvatske še več in posebno v obmejne slovenske kraje v sedanjih resnih časih, ko se mora v Jugoslaviji sloga med bratskim narodom pojekleniti.

Po svetu

Francoska vlada presnovana. Francosko vojno vlado so 18. maja ponovno preosnovali. Ministrski predsednik Reynaud je prevzel še

vojno ministrstvo. Dosedanji vojni minister Daladier je postal zunanji minister. Kot podpredsednik je stopil v vlado 84 letni maršal

Mackensen, nemški poslanik v Rimu, ki igra v sedanjih časih veliko vlogo

Dino Alfieri, novi italijanski poslanik v Berlinu, od katerega si Nemci veliko obetajo

7. V. je poteklo 100 let, kar se je rodil znameniti ruski skladatelj Čajkovski

Sovjetski maršal Timošenko, ki je zamenjal prejšnjega komisarja za vojsko Vorošilova

»Kmalu se spet oglasim — gotovo še ta teden. Tedaj, Trezika, ti prinesem čeden zlat prstanček, tega boš morala zmeraj nositi, da svojega Ivana ne boš pozabila.«

»Ivan, nikar si ne napravljaj stroškov!« je branilo dekle; »saj moram itak zmeraj nate misliti.«

»Ne, ne, takile prstani imajo skrivnostno moč,« se je šalil; »srca grejejo, da se ne ohladijo. Toda imeti ga moraš vedno na roki, še za minuto ga ne smeš sneti. Če bi kdaj videl, da ga nimaš, bi me utegnili zmagati hudobna misel, da ti je najine današnje kupčije žal, hahaha.«

»Ti, ti!« mu je dekle zapretilo. »Toda ljudje bodo videli, da imam prstan, in si bodo jezike brusili.«

»Naj si jih brusijo!... Kvečjemu bodo mogli reči, da si je doktor Silan na stare dni še osvojil preljubko nevestico. S tako nevesto se lahko postavim.«

Vzel je klobuk in palico, podal dekletu in materi roko ter stopil počasi k durim, zraven pa je poredno-otožno pel:

»Adijo pa zdrava ostani,
podaj mi še enkrat roko,
pa name nikar ne pozabi...!«

Osem dni nato je imela Trezika zlat prstan z bleščočim kamnom, ki so ga vsi v Senčarjevi trgovini kaj kmalu opazili nanjeni roki.

III.

Konec aprila so bile v Šentanelu občinske volitve. Kar je bil v občinskem svetu, je Končnik mnogo storil za občino. Največ po njegovi zaslugi so zgradili občinsko žago, regulirali so vodo, da ni več vsako vigred drla čez bregove, dosegli so, da je dala država podporo za živinorejsko zadrugo; zadnje čase je snoval Končnik občinsko elektrarno in je dal na svoje stroške izdelati načrt za tako elektrarno; pol leta sem, kar je tajnik zbolel, je opravljal tudi vse pisarniško delo na občini.

Po svojih sposobnostih je daleč nadkriljeval vse druge občinske može. Zaradi tega so tudi splošno menili, da bo on prihodnji župan. Ker je bil tako ponosen, si županske časti ni le želel, ampak je bil trdno prepričan, da nihče drug župan biti ne more kakor on. Večkrat je pred volitvami namignil, kaj vse bi storil, ko bi bil župan. Niti v misel si ni vzel, da ima precej nasprotnikov. Nekateri kmetje so se namreč bali, da bi s svojo podjetnostjo utegnili spraviti občino v dolgove; drugi so bili proti njemu, ker so mu njegovo prevzetno ponašanje zamerili; mnoge pa si je odbil zaradi svojega prepira z župnikom.

Tedaj se je zgodilo, česar Končnik nikoli ni pričakoval: pri volitvah je čisto pogorel. Tako malo glasov je dobil, da niti v občinski odbor ni prišel. Prevzetnega moža je to vsega zmedlo. Odvihral je domov, zaklenil

2.200.000 din. Zdaj, ko se je podražil papir, je mnogo povpraševanja po starih cunjah. Podobno organizacijo bodo uvedli po vseh večjih mestih Velike Britanije.

Z iznajdbo torpeda obogateli drugi. Torpedo ima velevažen pomen v sedanjih vojni. — To strašno pomorsko in zračno orožje je bilo dolgo tajno. Iz švedskih virov se zdaj izve, da je bil pravi izumitelj torpedov švedski inženir Anton B. Zandahl. On je s svojo iznajdbo napravil 1864 prvi poizkus na jezeru Hammarby. Več tisoč ljudi je opazovalo spretnost izuma, ki je postal usodepoln za človeštvo. Zandahl je bil talentiran inženir, pa slab trgovec. Švedska vlada se je sicer zanimala za njegov izum, ni mu pa branila, stopiti v

Petaín, ki je junaško in zmagovito branil med svetovno vojno trdnjavo Verdun in je bil do slej poslanik v Madridu. Notranje ministrstvo je poverjeno dosedanjemu kolonialnemu ministru Mandelu.

Papež za poljsko mladino. Papež Pij XII. se briga za usodo poljskih beguncev, ki so raztreseni po raznih državah. Precej teh beguncev je tudi na Madžarskem. Med njimi je dokaj poljskih deklet. Nek ženski samostan na Madžarskem je bil pripravljen, sprejeti v svoje zavetišče poljska dekleta, če mu kdo v to svrhu oskrbi potrebna gmožna sredstva. Ko je o tem slišal papež Pij XII., je takoj dal nakazati samostanu toliko denarnih sredstev, da je mogel sprejeti 50 poljskih deklic. Hkrati je naročil, da se morajo deklice tako odgajati, da se ne bodo odtujile svojemu materinemu jeziku. Po njegovem naročilu so se poslale poljskim deklicam poljske molitvene knjižice.

Amerika se vedno bolj pripravlja na vstop v vojno. Poveljnik ameriške armade v svetovni vojni general Persching je izjavil zadnje dni, da morajo Združene ameriške države

pripraviti vse sile radi možnosti vstopa v vojno. Nihče od Amerikancev ne more trditi, kdaj bodo zapleteni v vojno, ki je vzplamtel v Evropi. — Predsednik Roosevelt bo zahteval v parlamentu ali kongresu kredite za gradnjo novih in izpopolnitev starih ladjedelnice in drugih vojaških zgradb. V sedanjem času je po izjavi Roosevelta narodna obramba največjega pomena ter je danes posttransko vprašanje, kako priti do potrebnih milijonov dolarjev. Razvoj vojnega položaja v Evropi vpliva toliko na Ameriko, da je postala narodna obramba za Združene države mnogo bolj pomembna kot je bila doslej. — Končno je začel ameriški tisk odkrito pisati o možnosti vstopa Amerike v vojno. To spremembo glede časopisnih glasov je povzročila predaja Nizozemske pred nemško premočjo. Ameriško sočustvovanje z Evropo bo rodilo ta uspeh, da bo Amerika vstopila v vojno in mora pripraviti 50.000 letalcev in bo dala vsakemu svojo letalo. Vojna se razvija danes tako, da je nesmiselno govorjenje, da bi mogla stati Amerika ob strani. Za Ameriko kmalu ne bo več nevtralnosti.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Vsemogočni je poklical k sebi mlado šolsko sestro. V Kamnici pri Mariboru je preminula v 27. letu č. s. Marija Sadravec. Blagopokojna je hčerka banskega svetnika, posestnika in uglednega našega pristaša g. Petra Sadravnca v Ormožu. Rajna zapušča poleg žalujočih staršev še dva brata in pet sester, od katerih je Olga predstojnica katehistin na Betnavi. Blagi sestri Orosravi bodi Vsemogočni večni plačnik, žalujoči rodbini Sadravčevi naše sožalje!

Najstarejši vaščan umrl v Brezolah pri Račah. Zatisnil je svoje trudne oči dne 10. majnika najstarejši moški naše vasi prevžitkar Franc Plečko v 87. letu svoje starosti. Rajni Franček je bil delaven, skrben ter marljiv. Kot čebelica in rade volje je pri vseh delih, kar je mogel, pomagal svojemu sinu Lojzetu, kateri je posestvo prevzel, ker starejši sin se ni več vrnil iz svetovne vojne, za katerega je večkrat vzdihoval. Svoje otroke je vzgojil v pravem krščanskem duhu, rad je tudi zahajal v cerkev ter večkrat prejel sv. zakramente. »Slovenski gospodar« je bil stalni gost njegove hiše, katerega je rad prebiral. Pogreb rajnega se je vršil dne 12. maja ob obilni udeležbi sorodnikov, prijateljev, znancev ter vaščanov. Naj mu Vsemogočni onkraj groba poplača obilno ta njegov zemeljski trud in naj mu bo usmiljen sodnik in naj mu sveti večna luč, preostalim pa naše srčno sožalje!

Bela žena je kosila. Pri Sv. Antonu v Sl. goricah je smrt v enem tednu pokosila štiri osebe. Dne 6. maja je umrl potolažen s sv. zakra-

menti dober oče Martin Močnik, mož vsele narave. Vedno je rad prepeval Marijine pesmi. V 74. letu starosti je zapustil pet dobro preskrbljenih otrok. Na njegovem pogrebu se je kljub dežju zbralo mnogo ljudi. Ob grobu se je poslovil od rajnega g. župnik. — V istem tednu smo pokopali še tri ženske. — Rajnim naj sveti večna luč, preostalim pa naše sožalje!

Izdihnila je blaga duša na Kebelju na Pohorju. Dne 23. aprila smo pokopali Ano Šmit. Previdena s sv. zakramenti je v 72. letu starosti izdihnila svojo blago dušo. Ljudsko šolo je dovršila pri šolskih sestrah v Mariboru. Radi njene nadarjenosti in veselega značaja so jo sestre vzljubile. Najraje bi bila šolska sestra, a radi nepričakovane nesreče staršev je morala domov. Postala je vzgojiteljica Cimpermanovih otrok na Polzeli. Vsak večer je molila z otroci sv. rožni venec. Otroci, pa tudi vsi domači so jo radi imeli, kar pričajo številna pisma od njih. Prišla je potem k Sv. Urbanu v župnišče pomagat gospodinjiti svoji ljubi sestri Miciki skozi 7 let. Zadnjih 13 let pa je stregla v župnišču na Kebelju. V najlepših letih je na eno oko oslepela, prestala smrtnonevarno operacijo, slednjic še ji je odpovedala desna roka. S solznimi očmi je velikokrat tarnala: »Kako rada bi delala, pa ne morem.« Če je bil kdo nevoljen nad berači in brezposelnimi, se je zavzela za nje: »Dajmo ubogim! Ako ne bi bili potrebni, ne bi prosili milodarov.« Na Pilštajnu je bila v mladosti izborna cerkvena pevka. Še sedaj v starosti sta s sestro ob nedeljah in posebno še o Marijinih

Pazite pri
BATERIJAH
na znamko
CROATIA

tovarna baterij
JOSIP PASPA,
Zagreb, Koturaška 69.

praznikih veselo zapeli katero izmed Marijinih pesmic. Najljubša ji je bila molitev sv. rožnega venca. Veliki biserni rožni venec — spomin na zlato mammo — je nosila vedno s seboj, molila je rožni venec dnevno. Ta rožni venec je imela v rokah tudi na mrtvaškem odru. Kakor je bilo skromno njeno življenje, tako si je želela tudi skromen pogreb. Tinski in domači g. župnik, šolski otroci s spoštovanim učiteljstvom smo ranjko spremljali na zadnji poti. Anika, končala si svoje trudapolno življenje. Marijo si tako nežno častila, Marija ti je pri Jezusu milostno sodbo sprosila. Grude so padale na krsto, v tihi žalosti so se razšli pogrebci. Počivaj v miru, blaga duša!

Dober gospodar umrl v župniji Orešnjice. Najnovejši v naši fari in vasi Podgorje je, da smo dne 5. maja t. l. spremili k večnemu počitku marljivega posestnika in naročnika »Slov. gospodarja« Kračun Martina, p. d. Keklina, kateri je zapustil ženo in 7 otrok. Rajni je bil rojen 1872. leta v Podgorju, kjer je v 36. letu starosti prevzel leta 1908. od svojih staršev posestvo ter se nato eno leto pozneje poročil s Speglič Marijo iz šmartnega v Rožni dolini. S svojimi pridnimi rokami je zelo dvignil svoje posestvo. Ni se bal žrtvovati cele noči pri delu. Vedno je delal dan in noč in pri tem ni pozabil na Boga. Bil je pravi krščanski mož. Vzgojil je 3 sinove ter 4 hčere. Vsi otroci so vzgojeni v pravem in trdnem krščanskem duhu. Njegov pogreb je bil dokaz, kako so rajnega Martina od daleč in od blizu poznali. Tudi iz drugih župnij, t. j. iz Frankolovega, Vojnika in Šmartna v Rožni dolini so prihiteli kropiti in spremit zemeljske ostanke k večnemu počitku. Kako težka je bila ločitev žene in vseh navzočih otrok od rajnega moža in očeta pri odprtem grobu. Ko so cerkveni pevci pod vodstvom organistove gospe Vidali Marije zapeli žalostinke »Vigred se povrne« in »Črna zemlja naj te krije«, ni bilo očesa, ki bi ga solze ne bile zalile in ves čas, dokler ni črna zemlja zakrila krste, ihtenja ni bilo kraj. Ženi, otrokom in vsem sorodnikom naše sožalje. Rajnemu pa naj sveti večna luč!

Smrt je pobrala mlado ženo. Iz žetal poročajo: Dne 10. maja so zapeli milo žetalski zvonovi ter naznanili žalostno vest, da je pridna in delavna hčerka tukajšnjega posestnika Jurija Kosa umrla v bolnišnici v Ptujju po težki možganski bolezni. Pokopana je bila 11. t. m. na mestnem pokopališču v Ptujju. Bila je šele komaj poročena v rogaško župnijo k Jakobu Lu-

stike z Rusi. Tem je zapal razne svoje izume, tako tudi brzostrelno puško. Patente je prodal za smešno ceno 7000 rubljev, od katerih je prejel le 500. Inženir se je kesal, da je stopil z Rusi v stike, predvesti je hotel ponovno svoj izum pred švedsko vlado, toda nekdo mu je to onemogočil. Mož je postal divji, pisal je na vse strani obupna pisma, toda zaman. Iz najdba je šla svojo zmagoslavno pot, obogateli so zaradi nje drugi...

Vžigalice je hotel skrajšati Russel Lat-ham, šef angleškega ekonomskega oddelka pri vladi, češ da bi Anglija na ta način pridobila več tisoč ton lesa. Ni uspel, ker so stroji vsi prirejeni za sedanjo dolžino šibic in bi bila preureditev predraga.

se je v sobo in ni z nikomer spregovoril. Tudi ženo, ki je koj slutila, kaj se je zgodilo, in ga je hotela bodriti, je zavrnil in ji odsekal besedo. Na večer si je vpregel konja, odpeljal se je in več ko teden dni ga ni bilo domov.

Medtem je Končnikovega najmlajšega otroka, ki ga je Končnik sam krstil, tako hudo prišla božjast, da so se bali, da bo otrok umrl. Dobrovniki Treziki se doslej še ni posrečilo, da bi bila Tilko pregovorila, kakor je doktor Silan svetoval. Tilka je bila tako preplašena in ni verjela, da bi se dalo vse na skrivnem opraviti, moževe jeze pa se je bala bolj ko kdaj prej. Ko pa je bilo zdaj otrokovo življenje na niti, ni nič več premišljevala in ni več oklevala, saj je itak ves čas dvomila, če je otrok prav krščen; poslala je takoj hlapca Blaža v župnišče, naj prosi gospoda, da pridejo hitro h Končniku.

Župnik se je naglo odpravil, na videz se je šel okoli vasi sprehajati, nazaj grede pa je kakor slučajno zavil mimo Končnikove gostilne in naglo stopil v hišo. Škofijstvo, kateremu je bil o vsej zadevi pisal, mu je naročilo, naj otroka pogojno še enkrat krsti. To je zdaj storil, potolažil s prijazno besedo jokajočo ženo in, kakor je mislil, odšel iz hiše, ne da bi ga bil kdo opazil.

Pet dni potem se je Končnik vrnil s svoje dolge poti spet v Šentanel. Še zmeraj je imel mrk pogled, toda zdaj ni bil več pobit, obhajala ga je hladna, trmasta misel,

da bo že vsem pokazal, kdo je. Prvotni sklep, da bi svojo gostilno prodal in se kam drugam iz Šentanela preselil, je zavrgel. Ne, star vojak ne beži, da bi vsaka baba lahko za strahopetcem kazala. Bo že drugače kos občini. Pokazal jim bo, da brez Končnika nikamor ne pridejo. Še mezinca ne bo ganil za občino; nagajal ji bo, kjer bo mogel. Z advokatom Hudnikom se je v mestu zmenil, da bo občini odpovedal vodno pravico; tudi živine ne bo pustil goniti čez svoj svet na občinski pašnik.

Ker mu je jel konjci pešati, se je Končnik ustavil pri Žagarju, ki je bil na sredi pota med Šentanelom in Brezjem. V gostilni je sedelo kakih deset fantov, ki so bili večidel iz Šentanela, med njimi deklet, Rutnikova Cenca, ki je bila prej kdaj pri Končniku za natarcarico pa jo je Tilka zaradi njenega vedenja nagnaša.

Ko je stopil Končnik v gostilno in se dalje v stran od glasne družbe usedel za prazno mizo v kotu, so si fantje pomežiknili. Kakor da so se res pravkar o tem menili, je eden od njih dejal zaničljivo:

»Jaz sem že rekel in pravim še in še, da je novi šentanelski občinski odbor za nič.«

»Same zeljnate glave so zbrane, nobene brihtne ni vmes.«

»Brihtnega človeka ti kozli ne trpijo med seboj — toliko pameti še imajo —; ko bi bil kdo brihten med njimi, bi bila njihova neumnost preočitna.«

pinski dne 1. aprila t. l., torej še niti 6 tednov ne. Žalujejo za vrlo Nežiko Lupinski ubogi oče, mati, sestre in bratje. Žalujejo vsi sosede, sorodniki ter vsi, ki so jo poznali, posebno še žaluje ubogi mladi mož-vdovec Lupinski, ki je z njo zgubil vrlo družico. Rajna Nežika je bila pridna delavka na polju in vrtu ter je znala s svojimi žuljavimi rokami izvrstno plesti vence za kapele, hiše in osobito še na grobove. Naj ji Kraljica majniška izprosi v svetih nebesih vence večne slave!

Dobra gospodinja umrla v Galiciji pri Celju. Zopet so se oglasili zvonovi in naznanjali žalostno vest, da je umrla 60 letna gospodinja Ana Lešnik. Bila je dolgoletna naročnica »Slov. gospodarja«. Kako je bila priljubljena, je pokazal njen pogreb. Pred domačo hišo je zaigrala godba žalostinko in tudi pri grobu. Spavaj sladko, srečna duša — Tvoje domače pa naj tolaži Bog!

Ugleden posestnik in cerkveni ključar umrl v visoki starosti. V župniji Polje ob Sotli je preminul v visoki starosti 80 let posestnik in dolgoletni cerkveni ključar in odbornik posojilnice na Bučah Anton Kovačič. Rajni dobri ter ugledni gospodar in zgledni krščanski mož zapušta ženo in 8 dobro vzgojenih ter preskrbljenih otrok. Rajni bo ostal v domači župniji in pri sosednih v najboljšem ter hvaležnem spominu! Preostali izreka »Slov. gospodar« iskreno sožalje!

Umrl je mož. V Hajnskem, župnija Sv. Peter na Medvedovem selu, smo pokopali dne 18. maja posestnika Strašek Jožefa. Pokojni je bil zelo delaven in značajan mož. Zapušta trden dom in lepo vzgojeno družino. Kako je bil skrben, se posebno pozna pri lepem sadonosniku, ker je bil izvrsten sadjerejec. Bil je zelo priljubljen, kar je pokazal pogreb, kljub temu, da je bilo slabo vreme. G. župnik mu je pri odprtem grobu spregovoril lepe besede v slovo. Bil je dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja«. Domači cerkveni pevski zbor mu je zapel žalostinke na domu, v cerkvi in na pokopališču. Mož dela naj počiva v miru — rajnim pa naše sožalje!

Železniški vratar umrl v visoki starosti pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah. V sredo, dne 8. maja, je umrl v Strenskem 86 letni Deželak Vincenc, upokojeni železničar. Večino svojih življenjskih let je služil kot vratar na postaji Rimske Toplice. Bil je zelo zvest v službi. Ko se je l. 1933. v Laškem vršila birna, je med potom pravil, da bo spoznal že petega lavantinskega škofa. Poznal je škofa Slomška, od katerega je bil l. 1862., malo pred Slomškovo smrtjo, birman. Poznal je tudi vse naslednje škofe. Svetila mu večna luč!

Hudo prizadeta mati. Od Sv. Miklavža nad Laškimi smo prejeli: V četrtek, 9. maja, je šel Gorišek Martin iz Vodiškega s svojimi tovariši v gozd drva sekati. Že so podrli buke, pa se je potem na tleh zvalila in z vrhom oplazila Goriška po glavi, da je bil takoj mrtev. Pred šestimi leti ravno ob tem času se je v istem gozdu smrtno ponesrečil brat rajnega, Franc. Gotovo čudno naključje. Rajni Martin

je bil star 42 let. Bil je splošno priljubljen, menda ni imel sovražnika. Vsa župnija žaluje za pridnim fantom in sočustvuje z materjovdovo, ki je tako bridko prizadeta, saj ji je smrt ugrabila vseh devet otrok. Pri pogrebu v soboto, 11. maja, je gospod župnik Čebašek spregovoril materi-vdovi tolažilne besede. Svetila mu večna luč!

Smrtni primeri pri Sv. Jederti nad Laškimi. Tudi pri nas se rodijo, poročajo in umirajo. Zanjnih celo več ko prvih. Tako so šli v večnost: Franc Zelič (Razpotnikov) 25 let star, Marija Ulaga 70 let stara, Anton Kolenc 73 let star, Jera Gorišek 83 let stara, Marija Zalokar 69 let stara, Alojz Sanda 30 let star, Jožef Brečko 27 let star, Anton Lapornik 77 let star, Fran Petek 81 let star, Barbara Pavčnik

Vojnih dogodkov ne morete zasledovati brez zemljevida!

Izšla je zopet karta Evrope za 6 din. — Naročite jo v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila Maribor—Ptuj!

70 let stara, Marija Koritnik 50 let stara, Ana Dornik 75 let stara. Odklenkalo je tudi Jožefu Knapiču, p. d. Cesarju, 75 let star, Jerneju Kralju 80 let star, Ani Papež 16 let stara, Mihaelu Magerju, p. d. Škofu, 85 let star. Tako bi nas smrt skoraj spravila v anarhijo (brezvladje). — Vsem rajnim mir, ki ga svet nima!

Kaj in kako se dela v šmarskem okraju?

Cestna dela

Javna dela na cestah v šmarskem okraju se še doslej nikjer niso pričela, ker je bil proračun okrajnega cestnega odbora, iz katerega se črpajo viri za gradnje, potrjen in vrnjen šele 5. maja. Pri tem moramo pripomniti, da znaša 25% cestna doklada samo 378.000 din, dočim znaša celotni proračun okrajnega cestnega odbora 1.768.846 din. Treba je vedeti, da je z ozirom na ogromno razliko med lastnimi dohodki in proračunskim zneskom, katero krije banska uprava, ista morala črtati znesek 100.000 din iz proračuna okrajnega cestnega odbora, kateri je bil predviden za nadaljevanje gradnje ceste Sladka gora—Lipoglav.

Zopet bo treba prositi bansko upravo naklonjenosti, da dobimo v svrhu nadaljevanja gradnje sredstva iz kakšnega drugega sklada.

Preureditev ceste Lemberg—Sladka gora je stala najmanj 80.000 din, gradnja nove ceste Sladka gora—Polžanska vas pa nad 80.000 din, popravila in amortizacija dolga pri vodovodu okoli 30.000 din, prispevek k gradnji postajališča 12.500 din, prispevek k popravilu cerkve sv. Pankracija 5000 din, plačila dolgov bivše občine Sladka gora, kot večletni zaostanki šolam, neplačani račun za klepalko, škropilnice, pisarniške potrebščine,

ubožne podpore, odplačilo dolgov, skupaj najmanj 60.000 din. Sedaj še gradnja ceste Sladka gora—Lipoglav, ki že tudi stane približno 100.000 din.

Nabava krompirja in koruze

Z večkratnimi razglasi pred cerkvijo so bili občani pozvani, naj si na občini naročijo potrebno količino semenskega krompirja. Kdor si je krompir naročil, je istega tudi dobil. Banska uprava je k nabavi semenskega krompirja prispevala za ves šmarski okraj 70.000 din. Krompir se je delil po 1.50 din 1 kg, dočim se je isti nakupil po 2.50 din kg. K vsakemu kilogramu krompirja je torej banska uprava prispevala po 1 din.

Radi neverjetno visokih cen koruze je občina pred naročitvijo iste z javnim razglasom pred cerkvijo pozvala občine, naj si naročijo koruzo pri občini, tako da bo občina vedela, koliko koruze bi se sploh potrebovala. Do danes znašajo naročila približno 7000 kilogramov. Ker se je pa uvidelo, da občani radi revščine nikakor ne bi mogli nabaviti si koruze po dnevnih cenah, četudi z brezplačnim prevozom, je župan g. Turk pri banski upravi prosil in izprosil podporo, tako da bodo revni občani mogli v najkrajšem času dobiti koruzo po znižani ceni.

Dopisi

Mariborska okolica

Sv. Marjeta ob Pesnici. (Zlata poroka častitega para.) Redke so svečanosti, kot so jo proslavljali pretekli mesec v naši vasi, namreč zlato poroko, katero sta slavila tukajšnja ugled-

na posestnika in starozakonca Janez in Jozefa Koletnik, katera stanujeta na lepem Perniškem hribčku. Mož šteje 73, a žena 70 let. Oba sta po rodu iz hiše ter rodbine revnih viničarskih staršev. Pred 50 leti, t. j. 28. aprila 1890. leta sta stopila v zakon. Zbog marljivosti in poštenosti

»To bo še čedna politika! Ne bo minulo leto dni in ti dedci bodo spravili občino na kant.«

»Ho, Končnik!« se je oglasil eden od njih. »Veseli bodite, da niste med temi osli! Med tolikimi terci en pameten človek ne zaleže.«

»Pravim, da bo ta polomija ljudi še spametovala. Pri prihodnjih volitvah bodo vsi poiskali moža, ki ima kaj soli v glavi.«

»Da, Končnika.«

Končnik, ki ga je njegov ponos čisto zaslepil, tako da ni spoznal, kako ga imajo za norca, je vstal in prišel s svojim kozarcem k družbi, ki ga je rada povabila, naj prisede. Naročil je štefan vina in se od veselja razkošatil, ko so mu po vrsti nazdravljali in ga povzdigovali. Kmalu pa so spet začeli zbadati.

»Jaz le tega ne razumem, da je fajmošter mogel same take kimovce izbrati,« je dejal Markežev Tinč, brezposeln urar.

»Kaj bi ne! Ima v občinskem hlevu same pohlevne ovce.«

»Saj fajmošter ni kaj kriv,« se je eden potegnul za župnika.

»Seveda je,« se je zadril na drugem koncu mize Anza, debeluhast ded s hudim jezikom. »Fajmošter je vsega kriv.«

»Da, da, fajmošter je hodil od hiše do hiše in je ljudi svaril, naj tega in tega nikar ne volijo,« se je lagal Tinč.

»Kaj je fajmošter?« je vzkipek Končnik. »Koga je rekel, naj ne volijo?«

»Tega in onega in onega in tega, imena ne povem.«

»Tinč, pusti fajmoštra na miru! Fajmošter se ni prav nič mešal v to reč; še volit ni šel.«

»Da pa ima Končnikovo hišo na piki, to ve vsakdo.«

»To pa ni res,« je naenkrat zavriščala nekdanja natakarica Cencka. »Fajmošter zahaja h Končniku, dober si je — vsaj z gospodinjo, če z gospodarjem ne.«

»Prekleta lažnivka!« je udaril Končnik po mizi. »Samo enkrat je bil fajmošter v moji hiši in si bo dobro premislil, preden bo spet prišel.«

»Prav pred nekaj dnevi je spet bil tam. Ko miška je zdrknil pri prednjih durih noter, čez pol ure pa pri zadnjih spet ven. — Moja bratranka ga je videla, Mežnarjeva Mica.«

»Ah, Mežnarjeva Mica, ta vsakega zveca! Hahaha!« so se fantje zasmejali. »Ta ti s svojo bradavico na koncu nosa vse izvoha.«

»Ljudje pravijo, da so pri Končniku obhajali slovesno krstitev,« je podžigala zlobna deklina.

(Dalje sledi)

Bogat Belgijec je imel pritlikavca, da mu je zavezoval trakove na čevljih in velikana, ki mu je zavezoval kravate. — Nekoč je obiskal prijatelja, lahkoživca Löwensteina. Ko je odpotoval v London, je pozabil pri njem palico, ki mu jo je Löwenstein poslal za njim z — letalom...

274letnico izhajanja je proslavil list »London Gazette«. Leta 1665., ko je strahovala London kuga, se je kraljevi dvor preselil v Oxford. Da bi izvedel o dogodkih po deželi, je kralj ustanovil »Oxford Gazette«, ki so po preselitvi v London postale prestolniški list.

500 romarjev je izginilo na poti skozi pustino v Meko. Na kameleh so zapustili mesto Hedžas že pred mesecem dni, pa ni nobenega glasu več o njih.

sta bila povsod priljubljena. Z delom žuljavih rok sta prišla do svojega lastnega skromnega doma na lepem plemiškem hribčku. Oba zlatoporočna slavljena sta živ vzor, kako zamore prvotno reven, toda na poštenosti in marljivosti bogat človek zgraditi si po letih trpljenja z delom in plemenitim srcem svoj lastni dom! Njun zakon je bil blagoslovljen s 16 otroci, od katerih še danes živi 7 sinov in 3 hčerke. Vsi otroci imajo danes dostojno življenje in slede stopinjam njunih staršev. Oba zlatoporočna sta naravnost mladostno sveža ter opravljata še vsa kmetjskega dela. V rodbini ni bilo nikoli kreganja, nikoli preprirov! Družina je glede svetega družinskega miru znana daleč naokoli kot zgledna in narodno zavedna. Zlato poročno proslavo je organiziral sin Adolf, kateri je narednik-vodnik pri vojaški godbi v Mariboru. Na čast svojim staršem in cele rodbine je zbral zgodovino rodbine Koletnik in isto na dan proslave prečital. Ostala bo kot največja dragocenost pri hiši slaviteljev. V domači cerkvi jima je ob tej priliki spregovoril lepe primerne besede župnik g. Rantaša Anton.

Pobrežje. Prosvetno društvo vabi vse katoliške misleče Pobrežane na svoj drugi redni občni zbor, ki bo na praznik sv. Rešnjega Telesa ob treh popoldne v Slomšekovem domu. Pridite vsi, ki ste prispevali za naš novi dom, ga pomagali graditi in tako pripomogli k uresničitvi naših davnih načrtov. Bog živi!

Dravsko polje

Vurberg. Na gostiji Ogrinc-Budigan so svatje darovali za afriške misijone 80 din. Darovalcem Bog plačaj!

Ptujska gora. Kljub slabemu vremenu je v nedeljo, dne 5. maja, prišlo mnogo pobožnih romarjev k naši gorski Materi. Vsi so bili zadovoljni, čeprav je ves čas deževalo ter so se radostnih src in vedrih obrazov poslavljali od gorske Marije z na novo oživilo Slomškov romarsko pesmijo na ustih. Kakor je znano, je naš veliki Slomšek bil veliki častilec gorske Matere božje, je sam večkrat k njej romal in nji na čast zložil tudi posebno pesem, katero moramo oti pozabi. Uprava Marijinega svetišča na Ptujski gori je dala to pesem tiskati na podobice z namenom, da se tako ta pesem po romarjih razširi po celi škofiji. — 22. aprila se je šla na Ptujski gori komisija strokovnjakov, ki so določili, kako naj se izvede popravilo zunanjsčine slavnega Marijinega svetišča na Ptujski gori. Vsa popravila bodo stala nad 100.000 (sto tisoč) dinarjev, do katere vsote še nam precej manjka. Zato se uprava Marijinega svetišča obrača s toplo prošnjo na dobra srca častilcev gorske Matere za milodare za popravilo cerkve. Milodari naj se pošiljajo na župni urad, Ptujska gora. Domači farani so, zavedajoč se velikega dela, prevzeli vse vožnje za dobavo peska, cementa, apna in drugega materiala. Delo počasi napreduje in upamo, da bo pod Marijinih varstvom srečno dokončano. Koncem aprila je izšla nova knjiga o »Ptujski gori«. Knjigo je napisal zelo poljudno dr. France Stele, vseučiliščni profesor, veliki ljubitelj Ptujske gore. Knjiga stane vezana 20 din, kartonirana pa samo 12 din. Dobi se in naroči pri župnem uradu, Ptujska gora. — V protituberkuloznem tednu od 18. do 26. maja bodo tudi po naši občini fantje in dekleta potrkali na vaša vrata in srca za velike dobrodelne namene Krajevne protituberkulozne lige, ki ima sedež na Ptujski gori. Zato moramo pri nas največ nabrati.

Sv. Vid pri Ptujju. Že dalje časa ni bilo dopisa in naše na pol haloške župnije. Vse se pri nas razvija mirno in skromno, da je težko najti za bralce, ki se zanimajo za naše haloške kraje, kaj posebno novega. Odkar pa je pomlad prebudila naravo, se je poživilo tudi naše delo. Obdelane njive in vinogradi dajejo naši župnji spet vabljiv čar. To zlasti opazimo ob sončnih nedeljskih popoldnevih, ko se mnogo gostov rado mudi v naših krajih, kamor jih vabi prebujena pomlad in pa menda še tudi naša izvrstna kapljica, ki jim v teh resnih časih korajže da. Tujega jezika pa ni več slišati, odkar se je oblast odločila malo kontrolirati tuje opazovalce naše prelepe zemlje. Še naša društva so na novo oživela. Marijina družba je imela svoj lepo uspeli srečolov pod vodstvom svojega voditelja p. I. Končnika. S čistim dobičkom smo naročili nekoliko lepih kovinskih vaz za oltarje, zlasti za Marijinega, da bomo tako čim bolj prisrčno tudi s pisanimi rožicami prosili Kraljico maja za mir. Materinski dan je dekliški krožek proslavil drugo aprilsko nedeljo z lepo uspelo akademijo. Na binkoštni praznik pa je igralo Prosv.

društvo v nabito polni dvorani religiozni misterij »Mrtaški ples«. — Pa še nekaj ne smem pozabiti. V sredi aprila je bil v naši šoli v Sv. Vidu prelep zaključek šolske kuhinje za letošnjo zimo. Že drugo leto je preteklo, odkar je priljubljeni šolski upravitelj Beloglavac Maks ustanovil šolsko kuhinjo za otroke. Skozi štiri zimске mesece so otroci dobivali opoldne toplo okusno juho, da so laže pretrpeli zimski mraz. Čez 7000 porcij se je razdelilo to zimo, kar seveda dovolj pričra, koliko truda in požrtvovalnosti je vložilo tukajšnje učiteljstvo, saj je šolska kuhinja odvisna le od radodarnosti dobrih src. — V nedeljo, dne 2. junija, bodo pristopili naši malčki k prvemu svetemu obhajilu. Letos jih je čez 80. Po sv. maši bodo otroci imeli skupni zajtrk v Slomšekovem domu. Popoldne pa bo tudi v domu lepa otroška prireditev.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Naše zadnje naznanilo, da pripravija FO in DK pretresljivo dramo iz kmečko-družinskega življenja »V temoti«, je vzbudilo velikansko zanimanje. Že zdaj dobivamo od raznih strani priglase, da rezerviramo vstopnice. Igra bo 9. junija ob 15. Tedaj bo tudi »narodni dan šentlovenske fare«, namenjen poglobitvi domovinske ljubezni in državljan-ske vzgoje. Govorniki pridejo iz Maribora.

Črešnjevci pri Slov. Bistrici. Dekliški krožek priredi v nedeljo, 26. maja, ob 15 v Slomšekovem domu materinsko proslavo s prav pestrim sporedom. Z deklamacijami in s krasno igro »Po trnju do cvetja« bodo naša dekleta proslavila matere. Vsi iskreno vabljeni!

Slovenske gorice

Sv. Miklavž pri Ormožu. Viničar Alojz Plohl v polni meri zasluži, da mu izrečemo v njegovem najljubšem listu, ki obiskuje njegov dom že 27 let kot tovarišu v delu, zlasti pa kot tovarišu funkcionarju Strokovne organizacije viničarjev par besed v zahvalo za njegovo vsestransko požrtvovalnost. Kdo ga ne pozna — moža, ki pač še nikdar ni klonil pod nobenim še tako hudim udarcem, pa naj je prišel od katere koli strani, ki pa je tako rad priskočil v silo na pomoč svojemu bližnjemu z nasvetom in dejanji. Znano je njegovo krščansko življenje in narodna zavednost, saj ima vključno skrajno nizkim prejemkom naročnega »Slov. gospodarja« že 27 let, Mohorjeve knjige pa že 40 let, razen tega pa še druge liste. V njegov dom slaba knjiga ali časopis nikdar ni imel dostopa. S svojo pridno ženo sta vzgojila v istem duhu otroke, od katerih sta se dve hčerki že zaobljubili Bogu, dočim sta drugi dve vzorni članici DK. Je pa tudi vzoren viničar, saj služi v viničarji ormoške mestne občine že 23 let. Vsemogočnega prosimo, naj ohrani našega ljubelega tovariša še dolgo med nami!

Slovenska Krajina

Dobrovnik. Ob priliki kmečko-delavskega tabora v Soboti sem se podal v Genterovce po zasebnih opravkih. Tu hočem opisati presenečenje, ki sem ga doživel v Dobrovniku. Baš so šli v cerkev k osmi sv. maši ali tako zvani slovenski sv. maši. Ker še tudi jaz nisem bil, sem odločil kolo za cerkveni zid in vstopil. Čudil sem se lepe-mu, jasnemu slovenskemu petju. Počutil sem se kakor v domači cerkvi. Mladinski zbor je pel tako milo in udano, da sem res začutil, da »dvakrat moli, kdor pobožno poje«. Ne kričavo, mirno in uglajeno je bilo njih petje, enakomerno in ubrano. Pri otrocih je tako petje vsekakor uspeh, dvakrat uspeh pa pri mladini, ki doma ne govori slovenskega jezika ali pa le malo. Šola, ki jo obiskujejo ti učenci, se lahko ponaša s takim petjem, vsa čast in priznanje pa gospej, ki jih zna tako lepo naučiti. — Po sv. maši sem povpraševal in zvedel, da znajo ti otroci nešteto slovenskih narodnih pesmi in da se je mnogih z otroci, ki prepevajo doma, naučila že tudi odrasla mladina in celo starejši. Taki narodni delavci, tihi in skromni, a tembolj delavni, zaslužijo ne le polno priznanje, ampak tudi materialno nagrado za svoj obilen trud.

Šaleška dolina

Sv. Andraž pri Velenju. Po 17 letih smo imeli zopet sv. misijon od 23. aprila do 5. maja. Slabega, vedno deževnega vremena se dobri farani niso ustrašili, po dva ali trikrat na dan so prihajali v lepo ozaljšano cerkev in vsi, razen štirih, so svoje dolžnosti lepo opravili, da sta bila gg. misijonarja izredno zadovoljna in se tudi lepemu ubranemu petju nista mogla dovolj nalučiti. Čeravno šteje župnija le 900 duš, je bilo 2518 sv. obhajil. Nikoli ne bomo pozabili, kako ginljiva je bila na Vnebohod Gospodov sprava

pred izpostavljenim Sv. Reš. Tel., slovesnost blagosloavljanja novega misijonskega križa in sklepna slovesnost, katero je vodil g. svetnik in dekan Ivan Atelšek iz Braslovč. Sv. misijon sta vodila gg. lazarista Matija Čontala iz Ljubljane in Ciril Demšar iz Celja.

Savinjska dolina

Gornji grad. Telovadna akademija Dekliškega krožka, ki je bila določena za 26. maj, se radi razmer odgodi na poznejši čas.

Šmarški kraji

Šmarje pri Jelšah. Mariborski študentje nam bodo v nedeljo, 26. maja, po večernicah v Katoliškem domu priredili pevski koncert. Na sporedu imajo narodne in umetne pesmi, solospesve in veselo pevsko igro »Kovačev študent«. Slovenska pesem vas vabi, pridite od blizu in daleč! Vstopnina običajna. Bog živi!

Rogaški okraj

Žetale. Jabolke lepo cveto, manj hruške in slive, ki so lani lepo obrodile. Ozimna žita so precej trpela zaradi hude zime. Posebno na osojnih legah je pšenica bolj redka. Če ne bodo druge kulture kaj prida obrodile, bomo imeli letos slabšo letino kot lani. Le travniki zaenkrat dobro kažejo. Zivino smo morali prodati radi pomanjkanja krme in to po nizki cenl. Zdaj, ko se je cena živine dvignila, pa nima nihče nič za prodati, mnogi si celo zaradi pomanjkanja živine spomladanskega dela ne morejo opravljati, kupiti si pa živine nihče ne more. Slišimo, kako pohorski kmet dobro les prodaja, pri nas je pa vse kovanje, ki so v glavnem sestavljali naše gozdove, pokupila tovarna čreslovine v Majšpergu. V zadnjih letih, ko ni bilo mogoče nikjer dobiti denarja, so skoraj vsi podrli kovanje ter jih po nizki ceni prodali omenjeni tovarni, tako da danes, ko je tudi kovanje les dosegel boljšo ceno, tega skoraj nikjer ni več dobiti. Edino, kar imamo še za prodati, je vino, jabolčnik in slivovka, za kar pa kupca ni. Živež je vedno dražji, kilogram pšenice stane že 2,75 din, ljudstvo pa strada, ker si živeža kupiti ne more, saj kočar z enim oralom zemlje živi le od zaslužka, ki pa ni večji kot 5 din na dan, pa še vsak dan zaslužka ni. Onim, ki trde, da je vinogradništvo luksuz, pravimo, da naj vsaj za eno leto zamenjajo z našim revežem, pa bodo drugače govorili.

Laški okraj

Laško. Banska uprava je dovolila mesarjem v laškem okraju zvišati cene mesu, in sicer za prvovrstno govejo meso za sprednji del 14 din, za zadnji del 16 din, slabše meso po 12 din. Da se bo odlok banske uprave pravilno izvrševal, je naloga občinskih uprav in okrajnega načelstva, pa tudi drugih. Živina je dosegla sedaj za kmeta primerno ceno. Prvovrstni voli se prodajajo po 8 din žive teže. Te cene se niso dosegle od l. 1930. pa dosedaj. Žal, da ima letos kmet zaradi slabe krmske letine lani tako malo pitane živine naprodaj. Zadnji mesec se tudi nič ne izvaža. Nekateri zavidajo kmeta radi visokih cen živine. Vprašamo pa, kdo pa se je spomnil takrat kmeta, ko je ponujal živino po 2 do 3 din žive teže, ko so bili kmetje prisiljeni klati doma in ponujati meso od hiše do hiše za smešno ceno 5 do 6 din za kilogram? Kmet še ne bo tako kmalu odškodovan, kar je v celem desetletju žrtvoval v korist drugim stanovom. Priznavamo pa, da so plače nekaterih delavcev, predvsem železničarjev prenizke z ozirom na sedanjo dražnjo. — Kmet iz okolice.

Sv. Rupert nad Laškim. Ljubi maj, krasni maj, konec zime je sedaj — smo včasih o cvetnem majniku prepevali; letos pa s potrjim srcem gledamo ne samo v temno politično obzorje, ampak tudi v hladno zimsko nebo, ki se kar noče razjasniti. Lepo so zacvetele češnje, breskve in marelice, a večtedenski neprestani dež je vse zgodnje cvetje popolnoma uničil. Sedaj se je odprl jabolčni cvet v vsej svoji pestri lepoti; upali smo, da bodo ledeni možje, katerih prihod smo s strahom pričakovali, s seboj vzeli slano, sneg in mraz. Žal, da nas je zopet varalo: zadnji ledeni mož, Bonifacij, nam je na binkoštni torek nasul še precej obilno mero pristnih zimskih snežink. V sredo jutro je bilo jasno in krasno kakor ribje oko, a samo par ur, kajti že poldne so začeli tam od laške strani kopičiti grozilni, težki oblaki, kmalu se je vili ploha, nato je nastopila prav novemberska gosta, dušeca megla, ki preti uničiti vse sadje, zlasti jabolka, ki so tako lepo pokazala. Neprestano deževno vreme onemogo-

Ali si že obnovil naročnino?

čuje pravilno pomladansko rast; koruza in fižol sta tam, kjer so jih zgodaj sadili, več ali manj uničena; uboge čebelice, ki so prestale tako hudo zimo in bi imele sedaj obilno cvetno pašo, uporabljajo sedanje zaloge medu; navzlic obilnemu pitanju s sladkorjem so mnogi panji zamrli ali jim preti smrt sedaj v cvetnem maju. V resnici tesno je našemu kmečkemu človeku pri srcu, ko gleda, kako se od vseh strani kopičijo vedno bolj temni oblaki na našo domovino. Kraljica majnika, usmili se nas in prosí za nas!

Posavje

Radna. Dne 26. maja bomo obhajali letos praznik Marije Pomočnice. Ob 10 bo slovesna sveta maša, ki jo bo daroval mil. g. opat iz Rajhenburga, ob 15 procesija s kipom Marije Pomočnice. Vabimo častilce Marijine, zlasti Marijine družbe, da pridejo v obilnem številu počastiti Marijo Pomočnico in se ji priporočijo!

Kmečka trgovina

Letos ne bo pšenice za izvoz

Zaradi letošnje hude zime so žita povsod redka. Prej se je mislilo, da se bodo popravila, a se to ni zgodilo. Vreme v aprilu in prvi polovici maja pri žitih ni prineslo tistega izboljšanja kot navadno, da bi se tako nedomestila škoda, ki jo je povzročila zima. Pšenica je zelo zakasnela v rasti in računajo, da se bo letos žetev začela okrog 14 dni pozneje kot prejšnja leta. Treba je še omeniti, da se je lansko jesen zasejalo okrog 200.000 ha manj zemlje s pšenico kot pa prejšnja leta, poplava je pa uničila okrog 100.000 ha pšenične setve. Zaradi tega računajo, da bo letošnja žetev pšenice vrgla le toliko, kolikor se je porabi doma in torej ne bo ostalo nič za izvoz. Skupna žetev bo (kakor računajo) znašala le okrog 24 do 25 milijonov metrskih stotov in bi ta količina niti za domače potrebe države ne zadostovala, če ne bi imeli nekaj pšenice v rezervi od lanskega leta. Pšenica se torej po letošnji žetvi ne bo prodajala v tujino, na domačem trgu je pa pričakovati še podražitev.

Sladkor za enkrat ne bo dražji

Lansko leto je v naši državi sladkorja zmanjkalo in smo ga morali uvažati. Da bi se to letos ne ponovilo, je oblast odredila, da morajo naše domače tovarne sladkorja zvišati ceno sladkorni pesi, iz katere se sladkor prideluje. S povišanjem cen sladkorne pese se je pridelovanje iste razširilo in so kmetje z njo obsejali preko 80.000 oralov, na katerih se bo pridelalo po računih strokovnjakov 100.000 do 110.000 vagonov sladkorne pese, ki bo dala 12 do 13.000 vagonov sladkorja. Ker v državi potrošimo le nekaj nad 9000 vagonov sladkorja, nam ga letos torej ne bo treba uvažati, saj ga bo še ostala precejšnja količina za ustvaritev potrebnih rezerv.

V zvezi z dvigom cen sladkorne pese, se je govorilo, da se bo dvignila tudi cena sladkorja. Na merodajnih mestih pa pravijo, da se cena sladkorju ne bo povišala do jeseni, dokler ne bo prišel v promet sladkor, napravljen iz pese, ki sedaj še raste in katere cena se je povišala. Pa tudi sladkor, ki pride v promet v jeseni, ne bo dražji od dosedanjega za več, kot znašajo višje cene pesi. Kolikor se bo novi sladkor v jeseni smel podražiti, bo pa predpisala oblast na podlagi računov, v kolikor je dražja sladkorna pesa. Do jeseni pa še torej za sladkor veljajo stare cene.

Rafije bo dovolj!

Rafija se rabi predvsem za vezavo nežnega mladiča v vinogradu, mnogi vinogradniki pa z njo splošno vežejo vinograde in opuščajo slamo. Poleg vinogradnikov jo v večji meri rabijo tudi sadjarji, predvsem dresničarji in pa vrtnarji. V sedanjih nemirnih časih se je marsikdo spraševal, ali bo letos rafijo sploh mogoče dobiti? V zadnjem času sploh ni bilo mogoče dobiti nobene tozadevne vesti. Sedaj je pa devizni odbor Narodne banke izdal odlok, glasom katerega trgovci, ki rafijo v našo državo uvažajo, dobe za

Izven mej Slovenije

Zagreb. (Slovenska Marijina družba v Zagrebu ob 15 letnici.) Poleg navadnega programa Mar. družb (shodi, sestanki, seje, duhovne vaje, nastopi) se je zbudil v družbi velik smisel za pomoč slovenskim brezposelnim dekletom v Zagrebu. Pod tem geslom je družba postala pravec socialna ustanova. Osvetlino jo malo s te strani! Marijina družba je pred leti vzela v svoje roke društvo »Ognjišče«, ki ga zdaj popolnoma vzdržuje in vodi. »Ognjišče« je dom za brezposelna ali na službo čakajoča dekleta. »Ognjišče« vzdržuje dekleta iz Marijine družbe, ki v ta namen dajejo večje denarne prispevke, ti pa seveda ne zadostujejo. Zato družba prireja igre, pevske koncerte, tombole, razne nabirke; obrača se od časa do časa tudi na rojake v domovini. V preteklem letu je dobilo v »Ognjišču« nad 4000 deklet varni kotiček. Zato vas prosimo dejanske pomoči! Pomagajte na kakršen koli način naši kongregaciji, da bo lahko še nadalje vzdrževala ta slovenski dom v Zagrebu, ga še sčasoma še bolj uredila, kar bi bilo tudi potrebno. Morebitne denarne prispevke kakor tudi poizvedovanja in druga vprašanja pošiljajte na »Ognjišče«, Zagreb, Solovljevičeva 3, pritičje.

215—217.50, oves 210—212.50, rž 215—217.50 din za 100 kg banatske nakl. postaje. Ajda 200—205, proso 250—255 din za 100 kg (q) slov. nakl. postaje.

Mlevski izdelki. Pšenična moka 0gg 462.50, pšenična moka št. 2 442.50, pšenična moka št. 5 422.50, pšenična moka št. 6 402.50, debeli pšenični otrobi 190—195, drobni pšenični otrobi 175 do 180 din za 100 kg franko Ljubljana in plačljivo ob prejemu.

Deželni pridelki. Fižol ribničan 500—550, prepelicar 550—600, krompir 165—170, industrijski krompir 110—115, sladko seno v balah 130—135, polsladko seno v balah 125—130, kislo seno v balah 110—115, pšenična slama v balah 70—80 din za 100 kg slov. nakl. postaja.

Stanje (tendenca) je za mehki les trdno, za trdi les stalno, za žito mirno, za mlevske izdelke mirno, za deželne pridelke mirno, za ostalo blago stalno.

Drobne gospodarske vesti

Prizad je dobil nove pravice. Tako je z uredbo dobil pravico nakupa in prodaje volne domačega izvora, dalje pravico za uvoz volne in kositra. Potrebna finančna (denarna) sredstva bo dalo Prizadu finančno ministrstvo.

Kaj kupuje Italija na Balkanu. Italija je lansko leto kupila na Balkanu (predvsem v naši državi) 2.106.000 pšenice 49.300 ton rži, 133.900 ton (tona je 1000 kg) ječmena, 568.900 ton koruze, 76.000 ton fižola in graha, 74.000 ton pšenične moke, 15.800 konj, 149.800 glav goveje živine, 37.600 ton perutnine in 2.384.500 ton lesa. Poleg tega je Italija dobila iz Balkana še zlasti nafto, premog, drva ter razne industrijske rastline in rude. Iz tega se vidi, da je Balkan za Italijo zelo važen.

Izvoz vin iz Dalmacije v aprilu. Iz srednje Dalmacije se je v aprilu prodalo v tujino 10.209.45 hl vina. V severni Dalmaciji se plačuje bela in črna vina od 400—500 din hektoliter. Viška vina se plačujejo po 375—400 din, dingač po 335—500 din, vino v Hercegovini pa po 350 do 600 din hektoliter.

Trgovinski razgovori s Turčijo so se začeli 20. maja. Pobudo za razgovore je dala turška vlada. Cilj razgovorov je odstranitev neprilik v trgovskem prometu med nami in Turčijo.

Sestanek gospodarstvenikov Balkana se prične 27. maja v Dubrovniku. Na sestanku se bodo vršile razprave o izmenjavi blaga med posameznimi balkanskimi državami. Balkanske države imajo namreč razen kavčuka, kositra in jute vse doma, samo medsebojno izmenjavo je treba dobro organizirati.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Maribor debeli 7.50—8.75 din, poldebell 6—7.50 din, plemenski 6—8 din; Novo mesto 6 do 7 din; Črnomelj 6—7.50 din; Radovljica I. 9, II. 8 din, III. 6 din; Kočevje I. 8.25 din, II. 7.75, III. 6.50 din kg žive teže.

Biki. Maribor 5.50—7 din kg žive teže.

Krave. Maribor debele 5.50—7.50 din, plemenske 5—7 din, klobasarice 4—5.25 din, molzne 6.50—7.75 din, breje 4.50—6.50 din; Novo mesto 4—5.50 din, Radovljica 5—6 din; Kočevje I. 7, II. 6.50 din, III. 5 din kg žive teže.

Telice. Maribor 6—8 din, Novo mesto 5 do 6.50 din, Radovljica I. 8 din, II. 6 din, III. 5 din; Kočevje I. 7.50 din, II. 7 din, III. 6.50 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 6—7 din, Novo mesto I. 8 din, II. 7 din; Radovljica I. 10 din, II. 9 din; Kočevje I. 8 din, II. 7 din kg žive teže.

Goveje meso. Maribor 14—16 din, Novo mesto 12—13 din, Radovljica 16 din, Kočevje 12 din kg.

Goveje kože. Novo mesto 14 din, Radovljica 12 din, Kočevje 14—15 din kg.

Telčje kože. Novo mesto 16 din, Radovljica 15 din, Kočevje 17—18 din kg.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 120—130 din, 7—9 tednov 150—170 din, 3—4 mesece 260 do 300 din, 5—7 mesecev 400—500 din, 8—10 mesecev 500—650 din, 1 leto stare 850—950 din komad; 1 kg žive teže 8.50—10.50 din, 1 kg mrtve teže pa 12—15 din; Črnomelj mladi prašiči 2—4 mesece stari 150—350 din komad.

Pršutarji (proleki). Novo mesto 7—8 din, Radovljica 8 din, Kočevje 8.50 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Novo mesto 8—9 din, Radovljica 10 din, Kočevje 10—11 din kg žive teže.

uvoz rafije še večje vsote deviz (denarja) kot prejšnja leta in to kljub temu, da vlada v sedanjih časih zelo štedi z devizami. Trgovcem bo tako mogoče uvažati za 50 odstotkov več rafije kot prejšnja leta. Kakšna bo cena rafiji, se še ne ve. Z ozirom na prevoz po morju in zvišanju plač mornarjem bo sigurno dražja kot prejšnja leta.

Cena živine za izvoz v Nemčijo in Italijo se je zvišala

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je odredilo povišanje cen živine za Italijo in Nemčijo. Ob tej priliki so bile tudi izenačene cene za izvoz v Italijo in Nemčijo. Nove cene so naslednje: voli I. vrste 9.75 din, II. 9, III. 7.50, krave I. vrste 8, II. 7.50, III. 5.50, junci in junice I. vrste 9.50 din, II. 8.50, III. 6.75 din, mladi biki I. vrste 8.50, II. 7.50, III. 6.75 din. Cene se razumejo za kg žive teže, in sicer za Italijo franko Reka, za Nemčijo franko Maribor, odnosno Hegyészalom na madž. nemški meji.

Za prašiče, ki prihajajo za izvoz v poštev le za Nemčijo, so odredjene naslednje cene: I. vrste 13.50, II. 13.20, III. 13.20 din za kg žive teže franko Maribor, odnosno Hegyészalom.

Cene za Italijo stopijo v veljavo dne 18. maja, cene za Nemčijo pa 30. maja letos.

Ker je gornje povišanje le neznatno, verjetno ne bo povzročilo večjega izvoza, saj naznačene cene le malo ali skoraj nič ne presegajo cen na naših domačih sejmih. Živine je pa sedaj tudi zelo malo naprodaj. Minulo bo precej časa, preden se bo stanje živine popravilo po letošnjem iztrebljenju, ki ga je povzročilo pomanjkanje krme.

Službeno poročilo ljubljanske blagovne borze

Smreke-jelke. Hlodi 230—300, brzovajni drogovi 220—250, bordonali 320—370, filerji do 260—300, trami ostalih mer 265—325, konične škorete 580—620, paralelne škorete 675—755, podmerne škorete od 10—15 cm 635—705, konične deske 500—550, paralelne deske 550—640 din za kubični meter, slov. nakl. postaja.

Bukov. Hlodi od 30 cm 120—160, hlodi za furnir od 40 cm 250—300, naravne neobrobljene deske 300—350, naravne ostrorobe deske 520—600, parjene neobrobljene deske 420—480, parjene ostrorobe deske 590—700 din za kubični meter slov. nakladalna postaja.

Hrast. Hlodi od 30 cm 240—360, bordonali 800 do 900, neobrobljene deske 700—800, deske-plohi, boules 850—950, frizi do 7 cm 750—850, frizi do 12 cm 850—950 din za kubični meter slov. nakl. postaja.

Ostali les. Obrobljene macesnove deske 1035 do 1095, neobrobljeni plohi: brest 700—760, javor 690—750, jesen 710—760, lipa 620—670 din za kubični meter slov. nakl. postaja.

Žito. Koruza 192.50—195, banatska pšenica 252.50—255, bačka pšenica 260—262.50, ječmen

Svinjsko meso. Novo mesto 14 din, Radovljica 18 din, Kočevje 16 din kg.

Slanina. Novo mesto 18 din, Radovljica 20 din, Kočevje 18 din kg.

Svinjska mast. Novo mesto 22 din, Radovljica 24 din, Kočevje 22—24 din kg.

Tržne cene

Zito. Maribor: pšenica 2.50 din, ječmen 1.75, rž 2 din, oves 1.50 din, kuzuza 2 din kg.

Fižol. Maribor 4—8 din, Ptuj 5—6 din, Celje 6—8 din kg.

Krompir. Maribor 2—2.50 din, Ptuj 2 din kg. Seno. Maribor 185—210 din, Celje 120 din, Ljubljana 130 din stot.

Detelja. Na mariborskem trgu radi dežja detelje ni bilo in je obdržala detelja na trgu isto ceno kot smo jo objavili zadnjic.

Slama. Maribor 80 din stot, po vseh drugih trgih pa je za 10 din cenejša.

Mleko. Maribor 2—2.50 din, Ptuj 2 din, Ljutomer 2 din, Sobota 2 din, Celje 2.50 din liter.

Surovo maslo. Maribor 36 din, Sobota 30 din, Celje 40 din, Ljubljana 32—40 din kg.

Jajca. Maribor 0.60—1 din, Ptuj 0.75 din, Celje 0.90 din komad.

Sejmi

27. maja svinjski: Središče; živinski in kramarski: Dobrovnik (ponedeljek po Telovem) — 28. maja svinjski: Ormož; živinski: Maribor; tržni dan: Dolnja Lendava; goveji in kramarski: Puconci — 29. maja svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje — 30. maja tržni dan: Turnišče; živinski:

Prevalje (mesto četrtka pred sv. Urbanom, ko je bil praznik) — 31. maja svinjski: Maribor — 1. junija svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski: Sv. Lenart (v okraju Slovenj Gradec).

Gospodarska posvetovalnica

F. R. Rajhenburg. Na 1 hl (100 litrov) se vzame v svrhu čiščenja vina 15 gramov želatine, 12 gramov tanina in 5 gramov eponita. Gornja množina želatine se pa lahko dvigne tudi na 20 gramov, oziroma je lahko manjša (12 gramov), kakor pač pokaže poskus v malem, ki ga je treba narediti. Tanin se v vinu samo dobro pomeša, želatino je pa treba najprej kuhati (do 60° C), da se zmehča, nakar jo ohlajeno v primeri posodi v vinu raztepemo tako, da se vino, v katerem smo jo raztepli, močno peni, kar se najbolje doseže s prelivanjem iz posode v posodo. Med prelivanjem se doda tudi eponit. V vinu raztepena želatina se z eponitom vred vlije v sod vina (kamor smo dodali že tanin), ki ga mislimo čistiti, ter čistilo z vinom dobro pomešamo. Čez 14 dni vino od čistila previdno odtočimo in če še vino ni popolnoma čisto, čiščenje ponovimo, za kar pa navadno ni potrebe.

A. L. žetale. Za napravo gnojničnih jam banska uprava ne deli več podpor. Tudi cement, ki bi se v to svrhu potreboval, še ni cenejši in ga je pač treba plačati po tržni ceni. Mogoče vam bo dal kako podporo okrajni kmetijski odbor. V to svrhu se pa morate obrniti na okrajnega kmetijskega referenta, najbolje osebnost, ki vam bo dal tozadavne nasvete ter obenem svetoval in dal načrt, kako se naj gradi gnojnična jama.

Razgovori z našimi naročniki

Izgubljena pravda z najemnikom posestva. F. in J. O. Kupili ste posestvo, na katerem se je že preje nahajal najemnik, prav zakupnik. Na prošnjo ste ga obdržali na posestvu, potem pa je prišlo med Vami do pravde, katero ste izgubili, ker sta njegova žena in sin po krivem pričala. Vi ste sicer imeli 5 prič, ki niso z Vami v rodu, napravili ste priziv, pa mu ni bilo ugodeno, naznanili ste tudi zakupnikove priče državnemu tožilstvu, pa je slednje odklonilo uvedbo kazenske pregona. — Po našem pravnem postopku ne veljajo nikakoli dokazna pravila, zlasti ne v tej smeri, da odloča število prič. Velja načelo svobodne ocene dokazov, pri čemur pa mora sodišče skrbno upoštevati uspeh celokupne razprave in izvedenih dokazov in potem po svobodnem prepričanju oceniti, ali je smatrati kakšno činjenično navedbo za resnično ali ne. Ne zdi se nam verjetno, da bi bilo sodišče opustilo zaslišati 5 neprizadetih prič, ako bi naj res izpovedale o isti okolnosti, kakor nasprotnikova žena in sin. Če pa je sodišče to res storilo in s prizivom niste uspeli, tedaj se morate žal udati v usodo, ker nadaljnjih pravnih sredstev ni. Mogli bi sicer kot subsidijarni tožilec Vi sami obtožiti nasprotnikovo ženo in sina pred kazenskim sodiščem radi krivega pričevanja, vendar pa ni verjetno, da bi ju kazensko sodišče spoznalo krivim; ako bo kazensko postopanje končalo z oprostilo sodbo, boste morali stroške kaz. postopka poravnati Vi, vsled česar vam navedeno tožbo odsvetujemo.

Prepoceni prodani les. L. W. Lanske jeseni ste prodali lesnemu trgovcu les, ko je še bila cena slabša ter vprašate, ali bi lahko sedaj zahtevali višjo ceno. Zvišala se je cena za 40 din pri m³ ter les še ves leži v gozdu. — V Vašem primeru ne boste mogli zvišati prodajne cene, ker je bila očitno že fiksno dogovorjena. Ako bi se hoteli obvarovati pred ev. škodo za slučaj zvišanja cene, bi bili pač morali dogovoriti, da naj velja dnevna cena ob času fiktivnega prevzema lesa.

Prepoved ceste mimo hiše. J. L. Imate hišo, mimo katere vodi cesta, ki ni občinska, pač pa vodi druga občinska cesta bolj daleč naokrog. Sosed hodi po Vašem svetu, odnosno po cesti, ki ni občinska, česar pa Vi ne dovoljujete. Lani vam je plačal, odnosno dal za 50 din kolja, nakar ste mu dovolili vožnje, sedaj pa mu vožnje nečete več dovoliti. Sosed pravi, da niste opravičeni prepovedati mu rabo navedene ceste, češ, da jo on uporablja že 12 let. — Sosed bi si pridobil pravico do upotrebe ceste le s 30 letnim javnim uporabljanjem brez prošnje in brez sile. 12 letno uporabljanje pa mu te pravice še ne daje zoper Vašo voljo. Predpostavljamo, da ste mu lani dovolili vožnje le začasno, odnosno do

preklica. Tožbe radi motenja posesti vam ne svetujemo, pač pa bi bila na mestu takozvana negativna tožba, s katero se zahteva od sosedu opustitev nadaljnjih voženj po Vašem svetu.

Rubež edinega konja za pravne stroške. T. J. O. Odvetniku nasprotnika dolgujete pravne stroške; ker jih niste plačali, je uvedel zoper Vas izvršbo ter vam je bil zarubljen konj. Pravite, da ne boste mogli več obdelovati polja, ako vam bo konj prodan, ker vam je ostala le še krava s teletom in morate razen tega skrbeti za 8 nepreskrbljenih otrok. — Izvršilni postopek določa, da se zavezanec, kateremu je kmetijstvo glavni vir za vzdrževanje njega in njegove rodbine, ne smeta zarubiti dva vprežna konja ali dva vola, tudi ne krava s teletom do 1 leta, tudi ne 10 ovac ali 5 svinj ali 5 koz. To velja tudi za kmete, ki obdelujejo tujo zemljo. Potemtakem vidite, da vam konja nikakor ne bi smeli zarubiti. Radi tega predlagajte pri izvršilnem sodišču, naj se izvršba glede zarubljenega konja ustavi. V ostalem pa se izvršbe, ako bi bila sicer dopustna, ne bi mogli braniti z izgovorom, da morate skrbeti za 8 otrok. — Za izgon zakupnika iz Vašega okraja ni zadostnih zakonitih pogojev.

Znižanje davka, plačevanje na obroke. N. N. Ostali ste dolžni davke za zadnja tri leta. Vprašate, ali bi lahko dosegli znižanje davka, ali vsaj plačevanje na obroke, ker ste v denarnih stiskah radi nesreče pri živini in boleznih v družini. — Znižanja davka žal ne boste mogli doseči, pač pa lahko zaprosite za dovoljenje, plačevati davke v obrokih, in sicer naslovite prošnjo na finančno ravnateljstvo v Ljubljani, oddajte jo pa pri pristojni davčni upravi in jo seve primerno utemeljite. V kolikor ste dolžni davke za čas do konca leta 1937, vam po zadnji uredbi lahko finančni minister zadevni zaostanek odpiše, če bi izterjava tega zaostanka mogla povzročiti Vašo gospodarsko propast. Mora pa biti ta davčni zaostanek večji nego enoletni davčni predpis, ki je bil predpisan v letu 1938.

Prostovoljni nastop vojaške službe s 33 leti. A. N. Vaš brat, ki je bil rojen leta 1907., je bil pri naborih vedno spoznan za nesposobnega, meni pa, da je sedaj po nekaj izvršeni operaciji popolnoma zdrav ter da bi bil sposoben za vojaško službo, bi se rad javil v to službo. — V zakonu sicer ni predvideno, da bi služili 33 let stari možje kadrovski rok, razen, ako so se svoječasno namerno odtegnili vojaški službi, vendar pa ni izključeno, da bi Vašega brata pozvali še enkrat na nabor ter k nastopu vojaške službe, ako bi za to prosil. Prošnjo naj napravite na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 1.—10. junija 1940

47. razstavna prireditev

600 razstavljalcev, domačih in inozemskih. — Bogato založen velesejem. — Kmetijski stroji in orodje. — Posebne razstave: Pohištvo. Avtomobili. Zaščita pred napadi iz zraka. Naša vsakdanja hrana. Zobna tehnika. Turizem.

Polovična vozna na železnici in parnikih! Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za 2 din. 821

Naznanila

Dne 2. junija na Rakovnik! Prvo nedeljo v juniju bo na Rakovniku v Ljubljani običajna slovesnost Marije Pomočnice kristjanov. Da obvarujemo našo domovino pred vsem hudim in da čimprej izprosimo svetovni mir, bo ta proslava posvečena Pomočnici kristjanov, da Ona izprosi pri Bogu mir in edinstvo med narodi.

Rezervni podčastniki mariborskega vojnega okrožja se opozarjajo, da je v novi zakon o ustrojstvu vojske in mornarice unešen tudi člen, ki določa podčastnikom za časa vojne večje podčastniško plačo in druge ugodnosti. Radi razgovora o teh stvareh priredi pripravljani odbor URP v Mariboru v nedeljo, 26. maja, v prostorih restavracije Povodnik (Novi svet), Jurčičeva ulica, sestanek vseh rezervnih podčastnikov ob 10 dopoldne radi organizacije podružnice za mariborsko vojno okrožje. Pismene prijave sprejema g. Črepinko Franjo, Maribor, Tomšičeva 2, a ustmene v pisarni na Rotovškem trgu 1 vsak četrtek od 18 do 19. Za pismene prijave je priložiti znamko za odgovor.

Junija meseca, od 1. do 10., nam bo ljubljanski velesejem podal svojo 47. razstavno prireditev. Razstavni prostori so vsi zasedeni, pa bo ta prireditev zopet lepa revija naše gospodarske delavnosti, ki je tudi sedanji težki časi ne morejo pritisniti ob tla, kakor je ni pritisnila dolga leta trajajoča kriza. Na velesejmu bodo zastopane vse pomembnejše industrijske in obrtne panoge.

MALA OZNANILA

Za vsa hišna dela sprejem 13—17 let starega fanta. Prednost imajo fantje brez staršev. Ivan Kameker, Maribor, Radvanjska 50. 818

Pekovski vajec z dobro vzgojo z dežele se sprejme tatek. Pekarna Auer Hubert, Pobrežje-Maribor, Aleksandrova 4. 822

Kmečko dekle in pastirja sprejem. Plača po dogovoru. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. 820

Iščem mladega sedlarskega pomočnika. Prednost, ki je bil pred kratkim oproščen. Joško Kolar, sedlar, Slov. Bistrica. 825

Kupim posestvo ali zemljišče od 30.000 din vrednosti naprej, po možnosti arondirano. Navesti ceno, velikost in lego. Naslov v upravi. 819

Hranilnica in posojilnica na Zgornji Polskavi, r. z. z. n. z., vabi na 30. redni občni zbor, ki ga bo imela Hranilnica in posojilnica v nedeljo, dne 16. junija 1940, ob 10. uri dopoldne v pisarniških prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. Čitanje in odobravanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo: a) načelstva, b) nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Pregled in odobravanje računskega zaključka za leto 1939. 5. Prilagoditev pravil novemu zakonu o gospodarskih združenjih. 6. Volitev: a) upravnega odbora, b) nadzornega odbora. 7. Slučajnosti. — Opomba. Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število prisotnih članov. — Člani lahko pregledajo računski zaključek v teku 8 dni pred občnim zborom med uradnimi urami. — Zgornja Polskava dne 19. maja 1940. Načelstvo. 824

V predsobi gospoda okrajnega sodnika

O gospodu okrajnem sodniku v Rupi ne bi nihče mislil, da se bo še spokoril zaradi naporov v težki službi. Na vsak način se mora priznati, da je v svojih uradnih urah, ki so trajale od devetih do dvanajstih, bil precej hiter v odpravi strank. Če je kak kmet ali kočar hotel bolj natančno opisati svojo zadevo, ga je tako nahrulil, da se je revež popolnoma zmedel in ni spravil iz sebe besede.

Gospod sodnik je nato rekel stranki:

»Upam, da boste prihodnjič vedeli, čemu ste prav za prav prišli. Moj čas je predragocen. Z Bogom!«

»Naslednji!« je nato zabrenčal gospod sodnik proti slugi Klučarju.

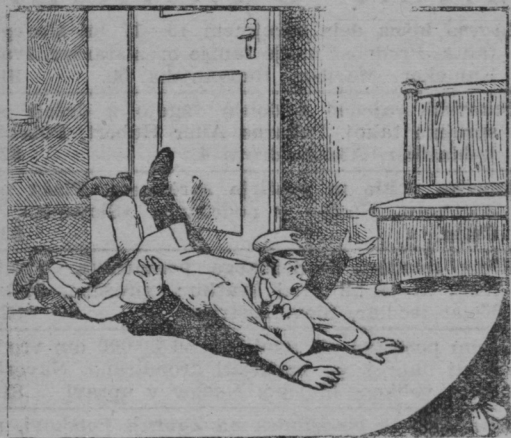
Ta naslednji je bil ali gospod poštni upravitelj ali gospod gozdar. Pri takem obisku si je seveda moral gospod sodnik vzeti kako urico odmora, da se je mogel porazgovoriti o lovu ali tarok-partiji. Nazadnje je še prišel bogat posestnik, potem pa je bilo konec uradnega časa.

Gospod sodnik v Rupi je tudi popoldne od dveh do štirih imel uradne ure, a to so bile »tihe«, to se pravi, da sluga v tem času ni smel nikogar spustiti k njemu.

Nekega oblačnega jesenskega dne je ura ravno udarila dve, ko je gospod sodnik začel svoje delo, ki je obstajalo v tem, da je sedeč v mehkem usnjatem naslanjaču čital časopis in pri tem — zadrževal.

Sluga si je medtem v predsobi krajšal čas s tem, da je tekal iz kota v kot za muho, ki je brenčala, tako da ni mogel zadremati. Muha pa je bila v vsakem oziru muhasta. Sedla je na kak predmet, a ko je Klučar že mislil, da jo ima v rokah, je zazumelo in muha je bila že na drugem predmetu. Nazadnje pa se je sluga zadovoljno namuznil, ker je mislil, da je muha že njegova. Poredna muha je namreč sedela na vratih in se je zdelo, da nima namena, da bi kmalu zletela.

Možakar je že dvignil roko, v kateri je držal precej veliko krpo. Vrata pa so se v tem trenutku naglo odprla in slugo butnila po glavi. Presenečen od nenadnega napada, se je revež zvrnil po tleh. Prišlec, ki je bil vrata odprl, se je ob njem spotaknil in v naslednjem trenutku se je mudil grozen prizor: sluga je ležal na tleh, prišlec pa na njem.

»Teslo zabito, ali ne veš, kaj se spodobi, preden kdo stopi v uradni prostor!« je zavpil sluga, ko je spet vstal.

Prišlec je bil tako zmeden, da ni našel besed. Preden se je zbral, je sluga spet zagrmel:

»Kaj iščeš tu?«

Fant, ki je bil posel barona Š., je jecljaje povedal, da je prinesel od svojega gospoda pismo, katerega mora osebno izročiti gospodu sodniku.

»Moj ljubi, iz tega ne bo nič! Gospoda sodnika ne boš motil. Taka nesramnost!«

Fant pa se ni dal odpraviti. Kar naprej je trdil, da mora pismo takoj izročiti gospodu sodniku.

Sodni sluga je vpil nad njim, da se je kar penil.

Sedaj se je pa ojunčil tudi fant.

»Tako me boš pustil k gospodu sodniku, ali pa ti eno primazem!«

Že je dvignil desnico, da bi uresničil svojo pretnjo, a v tem kritičnem trenutku so se odprla druga vrata in na pragu se je pojavil gospod sodnik, ki ga je krik in vik zbudil.

Zlovešče je naježil obrvi in zagrmel:

»Kaj si drzne to človeče tu — v uradu?«

Fantova korajža je ob tem gromkem glasu shlapela. Osupnjen je držal pismo v roki in hlatal po besedah, toda nobene ni spravil iz grla.

Gospod sodnik je srdito ukazal:

»Klučar, takoj zaprite tega smrkavca v temno celico! Ste razumeli?«

Pozvonil je, na kar je prišel še en sluga. Klučar in ta sta spravila fanta v temno celico.

Fant je presedel v ječi štiri in dvajset ur. Naslednjega dne ob dveh je spet stal pred strogim gospodom sodnikom.

»Moj ljubi, sedaj ste imeli dovolj časa, da ste se spokorili za svoje grdo obnašanje. Če ima človek v uradu opravke, mora biti vljuden in v pravem času priti. Zapomnite si to! — Sicer pa, v kakšni zadevi ste prišli?«

»Gospod sodnik, pismo sem prinesel od gospoda barona in bi ga moral vam osebno izročiti.«

Potegnil je pismo iz žepa in ga dal sodniku. Ta ga je prebral in poskočil, kakor da bi ga kača pičila.

»Klučar!« je zavpil v predsobo.

Poklicani je vstopil.

»Klučar, vi ste največji osel na božjem svetu! Zakaj niste dovolili fantu, da bi mi izročil pismo? Sedaj je nesreča tu. Gospod baron me je naprosil, da bi bil danes krstni boter. Zaradi vas bo moral biti krst odložen in jaz imam sitnosti... In ta ubogi fant je moral štiri in dvajset ur po nedolžnem sedeti! Jaz bi mu moral biti hvaležen, če bi vam bil večeraj res eno prisolil...«

Sluga je stal pred gospodom sodnikom ko poparjen kužek.

»Ne stojte tu, vi osel! Tecite in mi takoj preskrbite voz, da bom uredil zadevo, če bo še mogoče!«

Sluga je tekel, kolikor so ga nesle noge. Na povratku je srečal fanta, ki je šel počasi proti domu.

»Vidite,« se mu je ta hudomušno nasmehnil, »da bi bilo boljše, če bi vam bil eno primazal...«

Pol ure pozneje je voz z gospodom sodnikom drdral proti baronovemu gradu.

Gospod sodnik je pojasnil vso zadevo, narkar je bilo vse v redu.

Fant ni zaman trpel. Baron ga je zaradi zvestobe postavil za upravitelja na eni svojih pristav.

SMEJTE SE!

Škot je moral iti k zdravniku. Vedel pa je, da zahteva zdravnik za prvi obisk cel funt šterlingov, za naslednje pa le polovico tega.

»Gospod doktor,« mu je rekel, »zadnjič sem bil že pri vas. Bolečine v hrbtu mi pa vendar niso ponehale.«

»Tako?« je dejal zdravnik. »Potem pa uporabljajte še nekaj časa zdravila, ki sem vam jih zadnjič predpisal.«

Zdravnik je bil namreč tudi škot.

★

Sodnik (priči): »Koliko vam je let, gospodična?«

Priča: »Pet in dvajset.«

Sodnik: »Pa jih kažete, več.«

Priča: »Tudi vi, gospod, ste videti pametnejši in spodobnejši. Vidite torej, kako oči včasih lahko varajo...«

★

»Draga moja, le pomirite se malo in nikar ne jokajte toliko za pokojnikom!«

»Prav pravite, ali kaj hočete, jaz sem že takšna, da se za vsako malenkost jokam...«

★

Profesor: »Vedel sem, da vas bo to vprašanje spravilo v pot.«

Dijak: »Ne potim se, gospod profesor, zaradi vprašanja, ampak zaradi odgovora.«

★

Hostilničar (ob vesti, da je v bližini izbruhnil požar): »Le mirno, gospodje! Toliko časa je še, da bo vsak lahko poravnal svoj račun!«

★

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO?

Kanarček: 15—20 let

Štiglic: 18 let

★

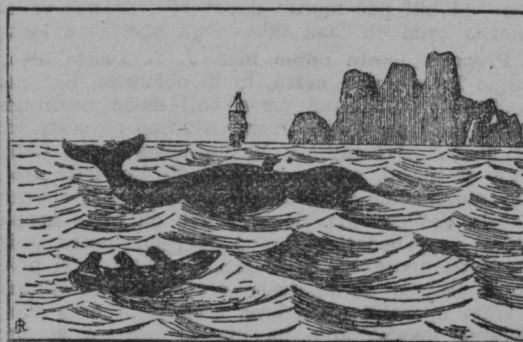
IGRAJTE SE!

Vstani!

Voditelj igre naroči enemu igralcu, da sede na klop in roke prekriža na prsih. Potem mu pritisne palec na čelo in reče, naj vstane. Če ne more vstati, da zalog.

★

POIŠCITE!

Kje je ribič?

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašom.

Vsaka beseda v malem oglašju stane 1 din. (Preklicji, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej; do velikosti 20 cm² 1 din, do velikosti 50 cm² 2.50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbrati upravo lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglašji se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

- Organist išče službo.** Naslov v upravi. 801
- Sprejem pekovskega učenca kmečkih staršev z vso oskrbo.** Breznik France, pekarna, Ruše. 800
- Mlado dekle z dežele,** stara 17 let, ki bi se rada naučila gospodinjstva, se sprejme k mali družini. Vprašati osebno opoldne med 12. in 13. uro v Mariboru, Jerovškova c. 59. 799
- Sprejme se priden in pošten konjar na deželo ter dekla,** katera zna boljše kuhati pod Poštenost na upravo »Slov. gospodarja«. 790
- Sprejem pridnega in poštenega močnega volarja,** starega od 30 let naprej, ki zna tudi vsa dela na posestvu. Drogenik, mlin, Poljčane. 791
- Sprejmejo se 2 do 3 delovne moči za vinogradniško delo.** Frankopanova 14. 788
- Ofer se sprejme.** Ranca 2, Pesnica. 813
- Kravarja in volarja,** po možnosti vojaščine prosti, sprejme takoj posestvo Prosekdvor, Bresternica pri Mariboru. 814
- Pridno kmečko dekle se sprejme takoj v službo.** Plača 150 din. Gostilna Lešnik, Brezje pri Mariboru. 815
- Pošteno kmečko dekle,** ki ima veselje do gospodinjstva in vrta, sprejmemo. Plača po dogovoru. Ponudbe postajnemu načelniku Sv. Jurij ob juž. žel. 816
- Poštenega hlapca h konju blizu Ptujja sprejmem takoj.** Naslov pove agentura Pihler, Ptuj. 817

POSESTVA:

- Prodam 13 johov posestva za 65.000 din blizu Celja.** Anton Jager, Cerovec, p. Dramlje. 798
- Kupim malo posestvo v okolici Maribora.** Naslov v upravi. 793
- V najem vzamem ali kupim srednje veliki mlin z gospodarskim poslopjem in na prilični vodi ali na motorni pogon.** Naslov v upravi lista. 795
- Manjšo hišo na deželi kupim ali vzamem v najem.** Ponudbe na upravo pod »Stanovanje ali posestvo 803«. 811
- Hiša, mlin in gospodarsko poslopje,** vse v dobrem stanju, in 4 orale zemlje v Zg. Voličini se ugodno proda. Na željo pa kupec dobi lahko še več zemlje istotam. Cena in drugo v notarski pisarni pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. 811
- Vinograd, zlahna trta, velik sadovnjak, gozd in vinarja, krasna lega, ugodno proda** Šošter, Makole, železniška in avtobusna postaja. 823

LOKALI IN STANOVANJA:

- Novo dvosobno stanovanje se odda pri kolodvoru.** L. Turjak, Rače. 809

RAZNO:

- Kmetice! Najbolje zamenjate bučno seme,** repico (rips) in druga oljnata semena za dobro olje v Tovarni olja, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 804
- Prodam kovaško orodje,** žnidar Simon, Cirkovce. 810
- Pozor! Prodajam dva 5 letna konja.** Vpraša se v trgovini Knifič, Ruše. 797
- Lepo cepano kostanjevo kolje za vinograde** prodam po najnižji ceni. Vodan, Hoče, Reka. 789
- Med škofci in Velovnikom pri Ptujju se je izgubila listnica z legitimacijo.** Najditelj se naproša, da jo vrne proti nagradi lastniku dr. Potrču, zdravniku pri Sv. Urbanu. 787
- Podpisani naznanjam, da imam v svoji trgovini** rezan les, cement, apno, trboveljski premog po dnevnih ceni na prodaj. Se priporoča Miha Brenčič, trgovec, Ptuj, Ormoška cesta 3. 647

Cepljene trte, obvarovane od črvov (ogrcov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, I. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptujju. Cenik zastoj! 114

Stara kuhinjska oprema najceneje na prodaj. Maribor, Kopitarjeva 6, levo. 802

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Za birno! Vsakovrstno blago, sešite obleke, klobuke, molitvenike, rožne vence in vse potrebščine kupite najugodnejše v trgovini Slavko Senčar, Mala Nedelja. Nakup jajc, masla, putra, zabele, masti in vseh poljskih pridelkov. 782

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo vovno, dlako arovice, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenice 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 738

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristnobarvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14—17 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštnine prosto 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/II.**

Vabilo na 32. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Petrovčah, r. z. z n. z., ki se bo vršil dne 26. maja 1940 ob 9. uri dopoldne v zadrugi pisarni po običajnem sporedu. — Načelstvo. 807

Vabilo na občni zbor Posojilnice v Sv. Lenartu v Slov. goricah, ki se vrši 24. majnika 1940 v uradnih prostorih popoldne ob eni uri. Spored: Poročilo nadzorstva in načelstva, odobritev računskega zaključka, sprememba pravil po novem zakonu, volitev odbora, slučajnosti. 812

ROSE
garantirane, kupite pri 734
Jos. Jagodič-u
Celje, Gubčeva ulica, Glavni trg

VSAKOVRSNO ZLATO IN SREBRO
plačuje najdražje draguljar Ackerman K. nasl., Ptuj, Krekova. 706

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete, 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštnino 26 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica
Zaloga v Celju:
Trg. Leibner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptujju:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

Vabilo na redni letni občni zbor Posojilnice v Gornji Radgoni, r. z. z n. z., ki se bo vršil v nedeljo, dne 16. junija 1940, ob 9. uri dopoldne v zadrugi pisarni. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev letnih sklepnih računov. 5. Sprememba pravil, odnosno prilagoditev novemu združnemu zakonu. 6. Volitev načelstva in nadzorstva. 7. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga posoditi zadrugi; d) določitev pristopnine in vpisnine. — Ako bi navedeni občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na številno navzočih zadrugnikov. 808

Vabilo na redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri D. M. na Jezeru v Prevaljah, ki se bo vršil v nedeljo, dne 2. junija 1940, ob 3. uri popoldne v zadrugi pisarni v Farnivasi s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in računskega pregledovalca. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 4. Prilagoditev pravil novemu združnemu zakonu. 5. Volitev upravnega in nadzornega odbora in namestnikov. 6. Slučajnosti. Opomba. Ako bi ob določenem času ne bilo navzočih zadostno število zadrugnikov, se bo vršil pol ure pozneje občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki je v smislu pravil sklepčen brez ozira na število navzočih članov. — Načelstvo. 806

MEŠTNA PODJETJA
MARIBOR

Razpis tekočih del za l. 1940/41.

Razpis del

Mestna podjetja Maribor razpisujejo za leto 1940/41. sledeča tekoča dela in dobave za vzdrževanje zgradb in drugega:

slikarska, pleskarska, mizarska, zidarska, kleparska, pečarska, steklarska, tapetniška, betonska dela iz umetnega kamna, strojna dela, vzdrževanje stolpne ure, dobavo železnine in gradbenega materiala ter dobavo barv in čopičev.

Vsi potrebni podatki se dobijo od 22. maja 1940 dalje med poslovnimi urami od 8 do 12 pri Premoženjski upravi Mestnih podjetij, tehnična pisarna, v Frančiškanski ulici št. 8, kjer je vložiti tudi zapečateni ponudbe do 1. junija 1940.

Maribor dne 17. maja 1940.

805 **MESTNA PODJETJA**
MARIBOR

Oglašujte v Slovenskem gospodarju!

Ali se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skriviljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so čisto posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

796

Nudim vam

sredstvo, ki razkrajja sečno kislino, pospešuje izmeno snovi in izločevanje

domače zdravljenje s pitjem.

Sredstvo je umetno pripravljeno strogo po naravi iz čudovitega zdravilnega vrleca, ki ga je podarila dobra mati narava.

Pišite mi takoj in dobili boste povsem zastoj poučno razpravo.

Poštno zbiralno mesto

Ernst Pasternack, Berlin S.O.
Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. II. 288

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

NOGAVICE

NAJNOVEJŠE BARVE
PRI JAKOBU LAH, MARIBOR

Krapinske toplice

zdravijo s sigurnim uspehom reumo, giht, išias, ženske bolezni itd. Odprto od sredine aprila do sredine oktobra. Za čas pred- in posezone znatni popusti. Nizke cene in paušalne kure. Žel. postaja Zabok-Krap. Toplice, odtod zveza z avtobusom. Pojasnila in prospekti na zahtevo potom uprave kopališča in pri vseh potniških uradih. 585

HRANILNE KNJIŽICE, 3% OBVEZNICE
in druge vrednostne papirje kupuje in plača
najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR, Aleksandrova cesta 40.

Za birmo
molitvenike, rožne venčke, ročne torbice
po ceni v knjigarni
„Panonija“, Ljutomer

VULKAN-KOSE

za letošnjo košnjo dobite najboljše kvalitete
v trgovini železnine

ALFONZ MEUZ

MARIBOR, nasproti frančiškanske cerkve,
Za vsako koso se jamči! 773

Kupujte pri naših inserentih!

Ljudska posojilnica v Celju

zadruga z neomejenim jamstvom

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

V S A K PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR
Z A V A R U J E

SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE **L E P R I**

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice. GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

 KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

 Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—.